

Integrovaný přístup v předškolním matematickém vzdělávání

Lenka Kaňová

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka Kaňová**
Osobní číslo: **H11915**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Učitelství pro mateřské školy**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Integrovaný přístup v předškolním matematickém vzdělávání**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše na základě klíčových slov tématu (integrováný přístup, preprimární vzdělávání, preprimární matematické vzdělávání).

Výběr relevantní literatury na zpracování teoretické části práce.

Příprava metodiky empirické části a zpracování vlastní aplikační části.

Realizace kvantitativního typu bakalářské práce s vlastní aplikační formou pomocí projektu.

Zpracování a vyhodnocení výsledků projektu.

Prezentace výsledků projektu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

DVOŘÁKOVÁ, Markéta. Projektové vyučování v české škole: vývoj, inspirace, současné problémy. Praha: Univerzita Karlova v Praze – Karolinum, 2009. ISBN 987-80-246-1620-9.

HEJNÝ, Milan a František KUŘINA. Dítě, škola a matematika: konstruktivistické přístupy k vyučování. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2009, 232 s. ISBN 978-80-7367-397-0.

KASLOVÁ, Michaela. Předmatematické činnosti v předškolním vzdělávání. Praha: Raabe, 2010, 206 s. ISBN 978-80-86307-96-1.

KUBÍNOVÁ, Marie. Projekty ve vyučování matematice: cesta k tvořivosti a samostatnosti. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2002. ISBN 80-7290-088-9.

PODROUŽEK, Ladislav. Integrovaná výuka na základní škole v teorii a praxi. Plzeň: Fraus, 2002, 92 s. ISBN 80-7238-157-1.

RAKOUŠOVÁ, Alena. Integrace obsahu vyučování: integrované slovní úlohy napříč předměty. Praha: Grada, 2008, 158 s. ISBN 978-80-247-2529-1.

Vedoucí bakalářské práce: **PaedDr. Lucia Ficová, PhD.**

Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **23. ledna 2014**

Termín odevzdání bakalářské práce: **2. května 2014**

Ve Zlíně dne 23. ledna 2014

doc. Ing. Aněžka Lengálová, Ph.D.
děkanka

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, PhD.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně^{28.4.2014}.....

.....
Končova

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevyjádřeně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlášení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, ušije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Opírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédá k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Bakalářská práce se zabývá důležitostí rozvoje předmatematických představ. Cílem práce je vytvořit projekt zaměřený na rozvoj předmatematických představ a integraci těchto aktivit s matematickými kategoriemi v mateřské škole. V teoretické části je rozpracovaná charakteristika a hlavní rysy integrovaného přístupu vzdělávání, charakteristika předškolního vzdělávání a v poslední kapitole rozpracované kategorie předmatematických představ v MŠ. V praktické části je vypracovaný projekt s názvem Poznáváme jaro, jeho realizace a konečná evaluace z mojí strany i ze strany vedoucí učitelky.

Klíčová slova: Integrovaný přístup, předškolní vzdělávání, předmatematické představy

ABSTRACT

Abstrakt ve světovém jazyce

The bachelor thesis deals with the importance of developing pre-mathematic notions. The aim of the thesis is to create a project aimed at development of pre-mathematic notions and integrate these activities with mathematical categories in kindergarten. In the theoretical part is characteristic of the integrated approach of education, characteristics of pre-school education and in the last chapter developed category pre-mathematic notions in kindergarten. In the practical part of the project is developed with called Discovering of Spring, implementation and final evaluation on my part and on the part of the head teacher.

Keywords: An integrated approach, preschool education, pre-mathematic notions

Poděkování

Chtěla poděkovat své vedoucí práce PaedDr. Lucii Ficové Ph.D. za odborné vedení, rady a připomínky. Dále děkuji vedoucí učitelce Leoně Rousové za ochotu a spolupráci při realizaci projektu a své rodině za podporu a trpělivost.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 INTEGROVANÝ PŘÍSTUP	11
2 PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	14
2.1 PŘEDŠKOLNÍ VĚK	15
3 PŘEDMATEMATICKÉ PŘEDSTAVY	17
3.1 POROVNÁVÁNÍ.....	17
3.2 PŘÍRAZOVÁNÍ.....	18
3.3 TŘÍDĚNÍ.....	20
3.4 OSTRÉ LINEÁRNÍ USPOŘÁDÁNÍ.....	21
3.5 GEOMETRICKÉ PŘEDSTAVY	22
3.6 PŘEDMATEMATICKÉ PŘEDSTAVY V RVP PV	22
II PRAKTICKÁ ČÁST	24
4 APLIKAČNÍ ČÁST	25
4.1 PRVNÍ DEN (PONDĚLÍ) – ZMĚNY V PŘÍRODĚ, POČASÍ.....	28
4.2 DRUHÝ DEN (ÚTERÝ) – KVĚTINY NA JAŘE.....	36
4.3 TŘETÍ DEN (STŘEDA)- ZVÍŘATA.....	41
4.4 ČTVRTÝ DEN (ČTVRTEK) – SPORT A DOPRAVA	46
4.5 PÁTÝ DEN (PÁTEK) – LIDOVÉ PRANOSTIKY, JARNÍ SVÁTKY, HÁDANKY	52
4.6 ZÁVĚREČNÁ ŠETŘENÍ	55
4.6.1 VLASTNÍ EVALUACE.....	55
4.6.2 EVALUACE VEDOUCÍ UČITELKY	56
ZÁVĚR	60
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	61
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	63
SEZNAM OBRÁZKŮ	64
SEZNAM PŘÍLOH.....	65

ÚVOD

Pro děti v předškolním věku je charakteristické získávání dovedností, postojů a hodnot. Vzdělávání v tomto období je vázáno k individuálním potřebám a možnostem dítěte. Prvky předmatematického vzdělávání se prolínají všemi vzdělávacími kategoriemi předškolního vzdělávání. Nejde jen o mechanické odříkávání číselné řady, ale o vytvoření dobrých základů pro další vzdělávání na následujícím stupni.

Cílem této práce je charakterizovat teoretické poznatky v integrovaném přístupu v předškolním matematickém vzdělávání a následné vytvoření projektu.

Práce je rozdělena do dvou částí. Teoretická část je rozdělena na tři kapitoly. V první kapitole se věnuji integrovanému přístupu, který umožňuje propojení vzdělávacího obsahu a integraci aktivit tak, aby byl dětem srozumitelný a užitečný. Dále je pak více rozpracován v modelu Susan Kovalikové, jakožto zakladatelky integrovaného tematického vyučování. V další kapitole jsem se věnovala předškolnímu vzdělávání, které přesně vymezuje zásady vzdělávání pro správný všestranný rozvoj dítěte. Součástí této kapitoly je také téma předškolního věku, na které se předškolní vzdělávání zaměřuje. V tomto období prochází děti charakteristickými vývojovými změnami a podle individuálního rozvoje každého dítěte se pak v důsledku předškolního vzdělávání vyvinou v jedinečnou a samostatnou osobnost. Poslední kapitola se věnuje předmatematickým představám. Předmatematické představy jsou základním kamenem pro pochopení abstraktního pojmu přirozeně číslo, s kterým děti později pracují v rámci školní matematiky. Předmatematické představy jsou reprezentovány činnostmi, které se zaměřují na to, co je důležité z poznávacího, dále chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat.

Praktická část se zabývá vytvořením projektu pro rozvoj předmatematických představ, ve kterém byly integrovány jednotlivé rozvíjené matematické kategorie. Tento projekt byl vytvořen na základě potřeby zabezpečení dosažení určité úrovně předmatematické představ, které pomůžou k zvládnutí osvojení si pojmu přirozeně číslo a činností, které s ním lze realizovat.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 INTEGROVANÝ PŘÍSTUP

Pojem integrace je nejčastěji vysvětlován jako propojování, spojování, sjednocení, zapojení, začlenění, zařazení. Přidanou hodnotou integrace je obohacení výsledného celku novou kvalitou, kterou by izolované části nemohly přinést. (Rakoušová, 2008, s. 14)

Obecně pak můžeme říct, že integrovaný přístup, je takový přístup ve vzdělávání, který umožňuje propojení obsahu vzdělávání a aktivit tak, aby vycházel ze života dítěte, být pro ně smysluplný, zajímavý a užitečný. Integrovaný přístup v předškolním vzdělávání by měl dle RVP probíhat na základě integrovaných bloků.

„Integrované kurikulum je založeno především na multilaterálních vazbách v obsahu učiva, které umožňují poznávání světa jako celku. Pro koncipování obsahu integrovaného kurikula je důležité stanovit poměrně přesně standard učiva.“ (Podroužek, 2002, s. 10)

Integrované bloky nerozlišují vzdělávací oblasti nebo složky, ale nabízejí dítěti vzdělávací obsah v přirozených souvislostech, vazbách a vztazích. Realizace integrovaných bloků poskytuje dítěti širokou škálu různých aktivit a nabízí mu hlubší prožitek a poznání. Dítě tak nezískává jen izolované poznatky či jednoduché dovednosti, získaná zkušenost je jasná a ucelená, stává se pro dítě snáze uchopitelnou a prakticky využitelnou v jeho každodenních běžných situacích a tak naplňuje záměr předškolního vzdělávání (RVP PV, 2004)

Učivo všech předmětů je tedy integrováno v rámci tematických celků (bloků). Základ těchto myšlenek vytvořila Američanka Susan Kovaliková, která vycházela z praxe při práci s nadanými dětmi a na základě poznatků o tom jak se učí lidský mozek. V rámci koncepce integrovaného přístupu lze jako jednu z forem využívat integrované tematické vyučování, kterým se podrobněji zabírala i Susan Kovalíková.

Cílem ITV je zachování demokracie a respektování skutečného života jako nejlepšího kurikula. Kurikulum by se mělo zaměřit na pojmy, dovednosti, postoje a hodnoty, které může učící získat přímou zkušeností. Tato zkušenost je vždy ovlivněna individualitou a psychologickými možnostmi učících se dětí. (Kovaliková, 1995)

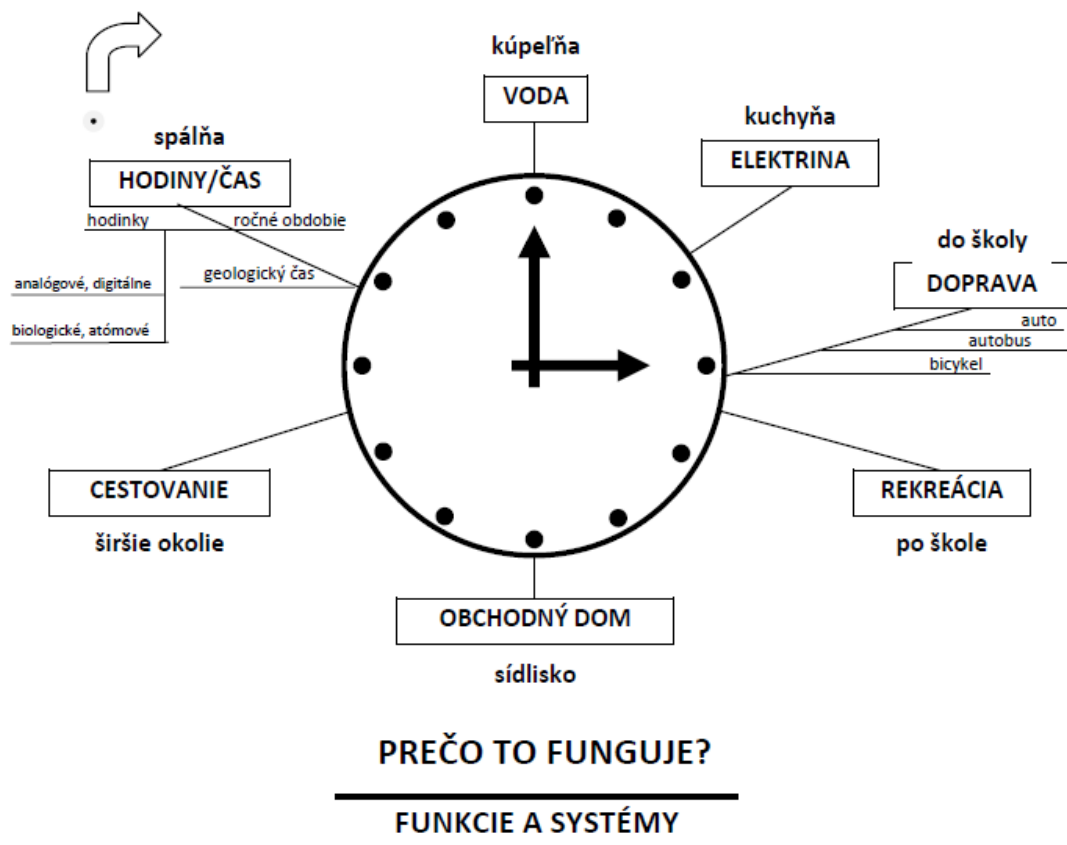
Celková tvorba modelu ITV při jeho praktické aplikaci spočívá ve stanovení celoročního tématu, které se skládá z dalších organizačních větví a to: měsíční téma a tematické části. Proces přípravy kurikula v rámci ITV pro jednotlivé třídy má tři fáze příprav. Nejprve je třeba si vytvořit strukturu celoroční, měsíční a tematické části, v další fázi si pak v jednotlivých částech stanovíme klíčové učivo, které se mají naučit všichni žáci a

v poslední fázi příprav kurikula je tvorba samostatných aplikačních úloh, které žákům umožní pochopit a pochopit pojmy z klíčového učiva. (Kovaliková, Olsenová, 1996)

„Celoroční téma je poznávacou štruktúrou, ktorá uľahčuje rozoznávajúce vzorových schém a zisťovanie vzájomných vzťahov, existujúcich medzi myšlienkami, teóriami, udalosťami.“ (Kovaliková, Olsenová, 1996, s. 3)

Celoroční téma slouží všem účastníkům vzdělávání. Žákům slouží jako nástroj, který jim efektivně zpracovávat učivo, učitelé slouží jako organizační schéma na tvorbu kurikula a pro žáka a učitele je ročním, měsíčním, týdenním a denním plánem činností.

Na dalším obrázku můžeme vidět pojmovou mapu, kterou Kovaliková ve spolupráci s Olsenovou (1996) uvádí jako příklad tvorby celoročního tématu s názvem: „Prečo to funguje?“. Ukázkou pojmové mapy, která by odpovídala projektu v praktické části, vidíme níže. Tato pojmová mapa je však jen jednou tematickou částí, která by se v rámci celoročního tématu využila.

O důležitosti kvality a účinnosti předškolního vzdělávacích systémů pojednává plán Evropské komise, který je zaměřen na vytvoření podmínek, které každému dítěti umožní lepší start do života a položení základů pro úspěšné celoživotní učení, sociální integraci, osobní rozvoj a zaměstnatelnost v dospělosti. Komise ve svých návrzích požaduje také mimo jiné univerzální přístup ke kvalitnímu systému předškolního vzdělávání založenému na stabilním financování a řádné správě a také integrovaný přístup ke vzdělávání a péči, který bude komplexním způsobem řešit potřeby dětí. (Sdělení komise, 2011)

I přes nespočetné možnosti využití různých vzdělávacích metod a forem práce se stále ještě v některých oblastech vzdělávání vyskytují názory, které vedou k špatnému vzdělávacímu procesu a pasivnímu vzdělávání.

„Mezi učiteli z praxe i studenty stále ještě převládá názor, že transmisivní přístup k vyučování matematice, kdy učitel předvede potřebné postupy a žáci je reprodukují, je časově neúspornější a nejspolehlivější. Snaha přesvědčit je o možnostech jiných přístupů se setkává s nedůvěrou. Avšak až sami na sobě poznají postupy některých jiných přístupů, uznají jejich přednosti.“ (Novotná, 2008, s. 24)

V této kapitole jsme se zaměřili na integrovaný přístup. Další kapitola je věnovaná charakteristice předškolní vzdělávání z pohledu kurikula.

2 PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Předškolní vzdělávání je legitimní součástí systému vzdělávání podle zákona o předškolním, základním, středním, vyšším a jiném vzdělávání (školském zákonu).

„Představuje počáteční stupeň vzdělávání organizovaného a řízeného požadavky a pokyny MŠMT.“ (RVP PV, 2004, s. 7)

Předškolní vzdělávání je založeno na stejných zásadách jako ostatní úrovně vzdělávání a řídí se společnými cíli. Orientuje se k tomu, aby se dítě od útlého věku osvojovalo základní vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty a získávalo tak předpoklady pro své celoživotní vzdělání, umožňující mu se snáze spolehlivěji uplatnit ve společnosti znalostí. (RVP PV, 2004)

Úkolem předškolního vzdělávání ve všech institucích je doplňovat rodinnou výchovu a smysluplně obohacovat denní program dítěte v průběhu jeho předškolních let. Dítě zde získává především sociální zkušenosti, základní poznatky o životě kolem sebe a první podmínky pro pokračující vzdělávání i celoživotní učení. Předškolní vzdělávání pomáhá zajistit dítěti prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených podmětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení. Předškolní vzdělávání se uskutečňuje pro děti předškolního věku.

V tomto směru hovoří Průcha a Kotátková (2003) o pedagogice předškolního vzdělávání, která se orientuje na obsažení všech výchovně vzdělávacích procesů působících na děti a souvisejícím s věkem dětí v celém předškolním období. Tyto vzdělávací procesy mají v tomto věku významnou souvislost s naplněním fyziologických potřeb a dalších psychosociálních potřeb.

„Mateřské školy a předškolní vzdělávání, které je v nich realizováno, podmiňují v současné době vytvoření pedagogiky předškolního vzdělávání jako součásti systému pedagogiky předškolního věku.“ (Průcha, Kotátková, 2013, s. 50)

Předškolní vzdělávání má usnadňovat dítěti jeho další životní i vzdělávací cestu. Jeho úkolem je proto rozvíjet osobnost dítěte, podporovat jeho tělesný rozvoj a zdraví, jeho osobní spokojenost a pohodu, napomáhat mu v chápání okolního světa a motivovat je k dalšímu poznávání a učení, stejně tak i učit dítě žít ve společnosti ostatních a přibližovat mu normy a hodnoty touto společností uznávané. (RVP PV, 2004)

„Záměrem předškolního vzdělávání je rozvíjet každé dítě po stránce fyzické, psychické i sociální a vést je tak, aby na konci předškolního bylo jedinečnou a relativně samostatnou osobností, schopnou (kompetentní, způsobilou) zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením, takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny (zejména v prostředí

jemu blízkém, tj. v prostředí rodiny a školy), a zároveň i ty, které ho v budoucnu nevyhnutelně očekávají.“ (RVP PV, 2004, s. 11)

Pro správný všestranný rozvoj dítěte předškolního věku je důležité správné stanovování dílčích cílů, které vychází z níže uvedených rámcových cílů, a které vedou k získávání stanovených kompetencí.

1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
2. osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Pro etapu předškolního vzdělávání jsou za klíčové považovány tyto kompetence:

1. kompetence k učení
2. kompetence k řešení problémů
3. kompetence komunikativní
4. kompetence sociální a personální
5. kompetence činnosti a občanské

(RVP PV, 2004, s. 10)

Jak už bylo v této kapitole zmíněno, předškolní vzdělávání určeno pro děti předškolního věku. Následující kapitola se proto věnuje charakteristice předškolního věku a charakteristickými změnami v tomto období.

2.1 PŘEDŠKOLNÍ VĚK

Dle rámcového vzdělávacího programu, je předškolní vzdělávání určeno pro děti zpravidla od tří do šesti (sedmi let). Přednostně jsou pak do mateřských škol přijímány děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky.

„Předškolní věk zahrnuje období od dovršení třetího roku života dítěte do jeho vstupu do školy, to znamená přibližně do šestého roku života.“ (Klenková, Kolbábková, 2003)

Hlavní cíle i obsah vzdělávání dítěte předškolního věku v mateřské škole jsou jasně uvedeny a formulovány v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání.

„Období je charakterizováno pozoruhodnými změnami v tělesných a pohybových funkcích, v poznávacích procesech, v citovém i společenském vývoji. Dochází také ke změnám ve vývoji osobnosti dítěte.“ (Klenková, Kolbábková, 2003)

Z hlediska psychomotoriky dochází v předškolním věku ke zdokonalování tělesné zdatnosti, pohybové koordinace a hbitosti. Postupem času zvládají stále složitější pohyby, které

vyžadují soustředěnost, pozornost a vysoký stupeň koordinace. U předmatematických představ je v psychomotorickém vývoji důležitá orientace v prostoru a na ploše a také určování svojí polohy vzhledem k prostředí. (Bednářová, Šmardová, 2007)

U kognitivního vývoje dítěte předškolního věku. U vnímání, které je součástí kognitivních procesů se dítě zdokonaluje také v oblasti zrakového vnímání, kdy se rozvíjí vnímání barev, vnímání figury a pozadí, optická diferenciacie a vnímání části a celku. Díky těmto procesům je pak dítě z oblasti předmatematických představ porovnávat různé předměty, situace a pozadí. Senzomotorické vnímání je pak základem pro rozvoj prostorových představ a vztahů. Představy o prostoru zahrnují nejen vnímání prostoru třemi osami, ale také odhad a zapamatování si vzdálenosti. Dále mohou porovnávat velikost objektů, uspořádání předmětů nebo vnímání části a celku. Složitějším procesem je u dětí vnímání času, které úzce souvisí s vnímáním časové posloupnosti a časového sledu. (Bednářová, Šmardová, 2010)

Paměť předškolního dítěte jako schopnost vštípit si nové vjemy, uchovávat je, uvědomovat si je, je velmi pružná. Za malou chvíli je dítě schopné se naučit a zapamatovat několik nových pojmů a slov. Paměťové procesy se uskutečňují mechanicky, logickou paměť je třeba rozvíjet. Postupně roste rozsah paměti a rozvíjí se trvalost paměti. To jsou také základní předpoklady pro systematické učení. (Bednářová, Šmardová, 2007)

Myšlení se v předškolním období rozvíjí ve všech formách. Postupně se zdokonalují myšlenkové operace: analýza, syntéza, srovnávání, třídění, zobecňování. Charakteristickým znakem je stále konkrétnost, názornost, dítě ještě nedokáže myšlením zpracovat něco, k čemu nemá dostatek smyslových údajů. (Matějčíček, 2005)

Pro stručné shrnutí sociální vlastností dítěte se mi nejvíc líbí toto vyjádření:

„Je to souhra a spolupráce, soucit a soustrast, solidarita, ale také společná radost, legrace, zábava, společné dovádění a předvádění jedněch před druhými a ovšem a především city vzájemné sympatie, přízně, kamarádství a přátelství.“ (Matějčíček, 2005, s.166)

3 PŘEDMATEMATICKÉ PŘEDSTAVY

V předmatematické výchově nejde o to, aby dítě získalo jen dílčí znalosti z oblasti školní matematiky, ale aby se vyváženě a uvážlivě rozvíjely potřebné kompetence. Školní matematika neznámá to samé co matematika. V matematice předpokládáme, že došlo už k zobecnění zkušeností získaných ve školní matematice. Ve školní matematice nejde jen o pouhé počítání nebo mechanickém reprodukování slov, ale vyžaduje rozvoj mnoha dalších schopností v rámci aktivit, které zasahují do dalších oborů.

„Dítě se nachází v předoperačním stádiu, ne plně může chápat u grafických znaků jejich roli – zástupnost. To znamená, že v předškolním věku můžeme mluvit pouze o předmatematických představách či předmatematické výchově, předmatematické gramotnosti.“ (Kaslová, 2010)

Dítě je tedy schopné vnímat zkušenosti získané v různém kontextu, čase a prostoru, ale není schopné získané informace zobecnit a vnímat je celostně.

„Vzdělávání dětí v mateřské škole hraje významnou roli z pohledu získávání poznatků a zkušeností využitelných v základním vzdělávání i v běžném životě. Posiluje zájem dozvídat se nové věci, objevovat a experimentovat ve vzájemné kooperaci s ostatními dětmi a pedagogickým pracovníkem jako zprostředkovatelem vědomostí a dovedností. Matematická gramotnost v širším pojetí vytváří povědomí o prostoru a času, početních představách a spolu s logickým a pojmovým myšlením je jedním ze základů učení.“ (Tematická zpráva, 2011)

Z předchozího citátu můžeme pochopit, že matematické představy jsou základním kamenem pro pochopení abstraktního pojmu přirozeně číslo, s kterým děti později pracují v rámci školní matematiky. Předmatematické představy jsou reprezentovány činnostmi, které si popíšeme v následující části.

3.1 POROVNÁVÁNÍ

„Porovnávání (komparace) je proces, který nastupuje tehdy, je-li dítě schopné vnímat případně vybavit si dva objekty (dva celky, dvě části).“ (Kaslová, 2010, s. 39)

Porovnávání je součástí různých procesů identifikace, rozhodování, hodnocení, výběru a tedy i řešení matematických úloh.

U malých dětí začínáme při porovnávání s malými objekty. Nejlépe by to byly věci, které bude dítě dobře vidět, bude si ho moct uchopit do ruky, vnímat ho všemi smysly. Tak u

takových malých dětí předpokládáme, že už došlo do jisté míry k nasycení potřeby je zkoumat.

Objekty můžeme porovnávat podle různých hledisek rozdělení. Porovnávat lze objekty stejnorodé, to je, když objekty spadají do stejné skupiny nebo nestejnorodé. Rozdíl při porovnávání hraje také to, zda oba objekty vnímáme stejnými nebo různými smysly.

Při práci můžeme porovnávat objekty s tímto charakterem:

- Objekty trojrozměrné hmotné povahy (věci, osoby, zvířata apod.) – můžeme je uchopit, ohmatat, dotknout se jich
- Objekty dvojrozměrné – plošné (obrázky stíny, fotografie apod.) – lze na ně ukázat dotknout se jich, ale nelze je uchopit
- Zvuky jako takové (řeč, hudba, podupy, potlesky)
- Významy sdělení, děje
- Pohyb nebo celé choreografie

(Kaslová, 2010)

Kaslová (2010) uvádí, že při práci s dětmi v MŠ je však porovnávání významných sdělení, dějů a pohybů velmi náročné, proto je důležité problematiku porovnávání zjednodušit a přizpůsobit dětem předškolního věku.

3.2 PŘÍŘAZOVÁNÍ

„Přiřazování je proces, který z nabídky objektů vytváří n-tice nebo uspořádané n-tice (dvojice, trojice, ...) podle předem zadaných požadavků (kritérií, vztahů).“ (Kaslová, 2010, s. 47)

N-tice mohou vznikat i relativně náhodně. Ze skupiny objektů pak vybíráme pokaždé objekt na první místo, druhé místo, třetí místo atd. Podle čeho n-tice sestavujeme nebo jak výběr probíhá, záleží hodně na formulaci zadání a na zadaných kritériích.

V MŠ pracujeme většinou s uspořádanými dvojicemi. Přiřazování se využívá i mimo oblast matematiky. V matematice hraje velký význam především dva druhy přiřazování, a to je: zobrazení a zobrazení prosté. V praxi se mimo tyto dva druhy můžeme ještě setkat i s dalším typem a to je přiřazení v užším slova smyslu.

Zobrazení prosté

Kaslová (2010) ve své publikaci předmatematické činnosti v předškolním vzdělávání uvádí k zobrazení prostému tento příklad:

„Každému sedadlu v divadle je na daný večer přiřazena jediná vstupenka. Nelze tedy vydat k jednomu sedadlu více vstupenek. Naopak ke každé vstupence náleží jediné sedadlo a není možné, aby k jediné vstupence bylo přiřazeno více sedadel. Jde tedy o přiřazení vzájemně jednoznačné. Podobně jako při přiřazení osoba – rodné číslo, nemohou existovat dvě osoby se stejným rodným číslem, nemohou být ani žádné osobě přiřazena dvě rodné čísla.“ (Kaslová, 2010, s. 49)

Z toho vyplývá, že zobrazení prosté je proces přiřazování, při kterém vznikají samé dvojice. Tyto dvojice jsou jedinečné. Při prozkoumání těchto dvojic tedy nenajdeme dvě dvojice se stejným prvním objektem ale ani nenajdeme současně dvě dvojice se stejným druhým objektem. Pokud pak při přiřazování postupujeme obvyklým způsobem pak je cesta k oběma prvkům zcela jednoznačná. Tento druh přiřazení se v praxi v MŠ vyskytuje u identifikací a u předělení výjimečných (jedinečných) rolí jako je například Hra na babu, kdy je dvojice tvoří předáváním baby, určení vítěze – osoba pozice.

Zobrazení

Zobrazení je druh přiřazování, při kterém nemůžeme najít dvojici se stejným prvním prvkem, ale je možné najít dvojici, kde bude druhý prvek stejný. Cesta přiřazení tak potom od prvního objektu bývá jednoznačná, ale cesta od druhého objektu k prvnímu už jednoznačná být nemusí.

Tento proces je pro dětský mozek náročnější než předchozí prosté zobrazení ale v praxi se s ním setkáváme častěji. Vyskytuje se například u třídění či hodnocení. Aktivita založená na tomto principu vyžadují více soustředění a zpravidla i více času.

Jako příklad jsem si zde vybrala opět příklad z Kaslové (2010):

„Číšník roznáší v klasické restauraci objednávky. Každému hostovi přinese předkrm, polévku, hlavní chod a sklenici s nápojem. Nestane se, že by jeden talíř sdílelo více hostů ani více hostů nepije z jedné skleničky. Každý kus, který číšník přinesl, dostal jeden host, avšak každý z hostů dostal více talířů s jídlem (předkrm, polévku, hlavní chod, moučník) a svou sklenici. Pracujeme s dvojicemi (objednávka jednoho jídla a pití – host). Situace se nezmění ani tehdy, bude-li jeden číšník specializován na roznášení jídla a jiný na nápoje ani bude-li mít každý host jiný počet objednávek.“ (Kaslová, 2010, s. 50)

Přiřazení v užším slova smyslu

„Přiřazení v užším slova smyslu je proces, na jehož konci jsme získali alespoň dvě různé dvojice, které mají na prvním místě stejný objekt.“ (Kaslová, 2010, s. 51)

V jazykové přípravě na tento druh přiřazování používáme dvojice při hledání slova a jeho významu, kdy k jednomu slovu můžeme přiřadit více homonym. Při praxi v MŠ se pak děti ptáme, jaký význam má další slovo, a úkolem dětí je pak najít co nejvíce variant, jak by slovo mohly pochopit. Další možností pro tvoření dvojic je hledání synonym k danému slovu. K slovu přiřazujeme charakteristiky, tedy jeden objekt dáme do více dvojic na první místo a spojíme ho s jiným. Další možností jazykové přípravy u vytváření dvojic rozšiřování slovní zásoby, kdy kontextově zadáme první prvek dvojice a kontext k němu děti hledají. Děti hledají věci, které k němu patří nebo nepatří.

Myšlenkové procesy, které probíhají při přiřazení v užším slova smyslu, jsou ze všech tří druhů přiřazení nejnáročnější. Pro děti je někdy komplikované tím, že je zde více možností, které si dítě může vybrat....

3.3 TŘÍDĚNÍ

„Třídění je proces, který vede k rozkladu daného souboru na třídy. Rozklad nastane teprve tehdy, zavedeme-li v daném souboru takový vztah, který proces třídění spustí.“ (Kaslová, 2010, s. 57)

Předpokladem pro třídění jsou znalosti. Můžeme pak porovnávat objekty ze základního souboru a v důsledku toho vytvářet skupiny (třídy rozkladu) se stejnými vlastnostmi. To znamená, že se původní soubor rozpadne. Někdy vzniknou dvě, jindy tři nebo čtyři skupiny podle toho jaká je nabídka. Rozklady na dvě nebo tři skupiny jsou v MŠ běžné. Počet objektů ve skupinách nemusí být ve všech třídách stejný. V MŠ se v mnoha případech setkáváme s tím, že v jedné třídě je jen jeden objekt a ve druhé, zbývající objekty. Nejčastějšími hrami v MŠ jsou pak hry spojené s přidělováním rolí, jako je například Zajíček v své jamce, Na babu, Na peška.

Třídění tohoto typu může být vázánou specifickou situací, kdy přidělení jedinečné role závisí na tom, na koho při rozpočítávání padlo poslední slovo či slabika rozpočítadla. Do jedné třídy patří ten vybraný s jedinečnou rolí a do další třídy patří ti, na které nepadlo.

Schopnost tříd se opírá o čtyři klíčové skupiny schopností. Jako první je schopnost zapamatovat si, co do zadaného souboru patří, poté rozumět vztahu, skrze který bude zkoumat dvojice. Další schopností je porovnávat objekty skrze vztah, tedy vybrat dva objekty a zkoumat, jestli pro ně zadaný vztah platí, nebo ne, a takto pokračovat volbou dalších dvojic dokud neprozkoumáme všechny. Poslední schopností je rozpoznat, že daný vztah způsobuje v souboru rozklad na třídy a přiřazovat k sobě objekty, pro které vztah funguje.

Proces třídění v MŠ v mnoha případech závisí na znalostech. Pro to abychom mohli třídit, musíme zadat soubor, kterého se třídění bude týkat. Soubor můžeme zadat buď vymezením souboru výčtem jednotlivých objektů, uvedením charakteristických vlastností celého souboru nebo pojmenováním celého souboru za předpokladu, že soubor známe.

V materiálech pro MŠ se nabízí třídění věci „podle materiálu“, ze kterého jsou vyrobeny, ale nabízejí se často chybná řešení. Žádný z objektů nesmí patřit do dvou různých tříd, to by nebylo třídění. Důležitým faktorem je také to, že děti musí umět pojmenovat všechny věci, které třídí.

„Máme-li souboru kladivo, to nepatří ani mezi kovové předměty, ani mezi dřevěné předměty, patří do skupiny předmětů, které jsou ze dvou materiálů současně, a to ze dřeva a kovu. Kleště, nůžky, navlékátko, jehla, kominická koule i kominická štětka by patřily do další skupiny, a to kovových předmětů, špendlíky s umělohmotnou hlavičkou se řadí do třetí skupiny věcí vyrobených z kovu a plastu.“ (Kaslová, 2010)

Při třídění je také velmi důležitý jazyk při zadávání souboru a při zadávání kritérií pro třídění. Pro děti v MŠ je vhodné používat vazby například: mít stejné ... jako, být stejně ... jako, mít to samé ... jako, mít shodnou ... jako. Užitím spojky „jako“ v procesu porovnávání posiluje vytváření a zkoumání dvojic, protože má nápovědnou funkci. V praxi jsou to pak aktivity na třídění předmětů, osob, pohybů, zvuků nebo obrázků.

3.4 OSTRÉ LINEÁRNÍ USPOŘÁDÁNÍ

„Jako ostré lineární uspořádání označujeme proces i výsledek tohoto procesu. Abychom mohli tento proces nastartovat, musíme vhodně zadat soubor a poté vztah způsobující ostré lineární uspořádání. Výstupem je přiřazení vzájemného postavení objektů, jejich pořadí.“ (Kaslová, 2010, s. 83)

Ostré lineární uspořádání je pro děti velmi důležité pokud mají hodně informací jedné skupiny, tyto informace zorganizuje. Množství informací totiž nepotřebujeme jen uložit do paměti, ale je důležité se v nich také dobře zorientovat a rychle si informace vybavovat.

Předpokladem pro uspořádání je přechod od zaměřenosti na jeden objekt vnímání nejen zrakem a porovnávání dvou objektů současně.

V uspořádání se v mateřské škole můžeme zaměřit na mnoho oblastí jako je uspořádání v řadě, určení pozice objektů, orientace ve všech směrech, postavení v řadě nebo zástupu. V typologiích vztahů a uspořádání jsou to kategorie uspořádání v čase, časoprostorové uspořádání, prostorové uspořádání, kvantitativní či kvalitativní uspořádání, úplné, redukované, dynamické nebo statické uspořádání.

Specifickým stylem uspořádání může být také aktivita s rozpočítadlem, kdy si děti v podstatě procvičují časové uspořádání. Vlastně se děti ptáme „kdo vypadne dřív než?“.

3.5 GEOMETRICKÉ PŘEDSTAVY

Elementární geometrické poznatky v předškolním vzdělávání lze rozdělit do tří oblastí: orientace v prostoru a v rovině, geometrické útvary jako tvarové vlastnosti předmětů a jednoduchá měření a porovnávání délek.

Při zařazení geometrických pojmů do aktivit bychom děti měli seznamovat s těmito pojmy přirozeným intuitivním způsobem. V MŠ využíváme pro zdokonalení orientace v prostoru různých manipulačních her, jednoduchá měření provádějí děti metodou porovnávání délky a v rámci svých her mají děti potřebu odlišit objekty nejen podle barev, ale také podle jejich tvaru a velikosti. (Divíšek, 1987)

„Vytváření představ o základních geometrických útvarech nemá jen funkci pojmotvornou, ale mělo by sledovat i funkce metrické a konstrukční.“ (Divíšek, 1987. s. 83)

V tomto případě jsou to z praxe hry se stavebnicí, kdy dítě nahrazuje kostky jinými a při práci improvizuje a mění si stavbu podle fantazie.

3.6 PŘEDMATEMATICKÉ PŘEDSTAVY V RVP PV

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV), je jeden ze základních státních kurikulárních dokumentů, který vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro vzdělávání dětí předškolního věku. Podle tohoto dokumentu se musí řídit všechny mateřské školy a tvořit podle něj své školní vzdělávací programy. RVP PV byl vydaný v roce 2004 a pro všechny mateřské školy je platný od 1. 9. 2007.

RVP PV byl formulován tak, aby byl v souladu s odbornými požadavky současné kurikulární reformy. Hlavními principy RVP PV je aby analyzoval přirozená vývojová specifika dítěte v předškolním věku a promítal je do obsahu, forem a metod vzdělávání.

V RVP PV je vymezen tak, aby sloužil k naplňování vzdělávacích záměrů a dosahování vzdělávacích cílů. Stejně jako na dalších vzdělávacích úrovních je vzdělávací obsah v RVP PV formulován pouze obecně, rámcově.

Předmatematická výchova a předmatematické činnosti jsou součástí RVP PV a je nutné o ní uvažovat v širším kontextu ostatních složek. Předmatematické představy nejsou samostatným předmětem. Prolínají téměř všemi aktivitami, váží se jak na běžný život dítěte, tak i na ostatní činnosti, např. jazykové, tělesné, estetické apod.

K tomuto tématu jsem našla výstižný citát v časopise Informatorium 3-8 (2000), kde autorka tvrdí: „Z hlediska úspěšného uplatnění dětí v budoucnosti je matematická způsobilost, jejíž získávání začíná už v předškolním věku, důležitá. Už tehdy vznikají první doteky s matematikou a poznání, že matematika je vlastně v životě všude kolem nás.“

V RVP PV nejsou požadavky na rozvoj matematického myšlení vymezeny v samostatném oddíle, ale jsou z části soustředěny v kapitole 5.2. - Dítě a jeho psychika podoblast, a dále pak v podkapitole 5.2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace. (RVP PV, 2004)

Na základě opatření ministerstva školství s platností od 1. 9. 2012 jsou součástí RVP PV Konkretizované očekávané výstupy. Tento dokument rozpracovává a zpřesňuje jednotlivé očekávané výstupy v rámci vzdělávacích oblastí v RVP PV. Konkretizované očekávané výstupy nabízejí pedagogům mateřských škol konkrétní podobu očekávaných výstupů, tedy toho co by dítě na konci předškolního období mělo zpravidla dokázat, vědět, znát a jaké má mít postoje. Ke snadnější orientaci jsou výstupy do pěti vzdělávacích oblastí tak jak je tomu v RVP PV a dále pak roztrženy do konkrétnějších podoblastí rozvoje a učení dítěte. Vzdělávací oblasti se v RVP PV vzájemně prolínají, proto jsou i výstupy provázané v různých oblastech. (Tematická zpráva, 2011)

V dokumentu Konkretizované očekávané výstupy (2012) jsou v podoblasti Dítě a jeho psychika například tyto konkrétnější výstupy:

- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 APLIKAČNÍ ČÁST

Typ aplikace

Vytvoření projektu pro rozvoj předmatematických představ pomocí integrovaného přístupu.

Zdůvodnění jeho potřeby

Tento projekt je vytvořen na základě potřeby zabezpečení dosažení určité úrovně předmatematické představ, které pomůžou k zvládnutí osvojení si pojmu přirozené číslo a činností, které s ním lze realizovat.

Cíl projektu

Cílem projektu byl rozvíjet u dětí předškolního věku jejich předmatematické představy.

Cílové kompetence

Projekt poskytuje aktivity, které vedou k získání těchto cílových kompetencí, které jsou v souladu s RVP.

Afektivní - vytváření hodnot, postojů ke školní matematice; vytváření kladných postojů k tradicím.

- Dítě si vytváří kladné hodnoty a postoje ke školní matematice a dalšímu matematickému vzdělávání.
- Dítě dokáže důvěřovat vlastním schopnostem.
- Dítě si vytvoří svou vlastní představu o tom, jakým způsobem můžeme dodržovat tradice.

Kognitivní - rozvoj představivosti, vnímání, myšlení, paměti; fixování nových pojmů, správné vyjadřování.

Dítě dokáže:

- poznat některá písmena a číslice, popř. slova (napsané své vlastní jméno).
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi).
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti,

chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.).

- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase.

Sociální - spolupráce ve skupině, upevňování vztahů mezi dětmi, vzájemná výpomoc mezi dětmi, rozvoj osobnosti.

- Dítě dokáže samostatně splnit jednoduchý úkol na rozvoj předmatematických představ.
- Dítě dokáže při společných aktivitách spolupracovat s ostatními a požádat je o pomoc.
- Dítě si dokáže poradit v běžné i opakující se situaci.
- Dítě je schopné pomoci ostatním dětem.

Psychomotorické – správná manipulace s předměty, ovládnutí vlastního těla během pohybových her.

- Dítě dokáže manipulovat s předměty na základě vzoru a pokynu.
- Dítě dokáže provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů.
- Dítě dokáže koordinovat své pohyby během pohybových her.

Věk dětí

Všechny aktivity byly zvolené pro děti předškolního věku a to ve věku od 3 do 6-7 let. U jednotlivých aktivit je pak konkrétně napsán věk dětí.

Vzdělávací obsah

V rámci integrovaného přístupu se ve zvoleném tématu budou aktivity zaměřené i na rozvíjení jiných vzdělávacích oblastí nejen z matematiky. Budou to aktivity také na vnímání, pozornosti, soustředění, paměti, tvořivosti, vynalézavosti, fantazie, rozlišování obrazových a grafických symbolů, grafické vyjadřování, časoprostorovou orientaci, základní matematické aritmetické a číselné pojmy a operace a také na řešení problémů.

Z předmatematických činností to budou aktivity zaměřené především na porovnávání, třídění, uspořádání, přiřazování.

Název integrovaného bloku: Poznáváme jaro

Tematické zaměření jednotlivých dní:

1. DEN - Změny v přírodě, počasí.
2. DEN - Květiny na jaře.
3. DEN - Zvířata na jaře.
4. DEN - Sport a doprava.
5. DEN - Lidové pranostiky, jarní svátky, hádanky

Rozdělení na určité tematické zaměření je zvoleno podle uvážení a podle charakteristických změn, které se váží k tomuto ročnímu období. Vzdělávací nabídka v jednotlivých dnech a v rámci celého integrovaného bloku je zvolena s ohledem na umístění školy na vesnici, kde je velmi těsný vztah s přírodou a tradicemi. Všechny zvolené aktivity a jejich cíle jsou v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání. Cíle jsou zvolené na základě samotného zaměření jednotlivých aktivit a nabytých znalostí během studia a v průběhu praxe.

Výsledek projektu

Výsledek celého projektu bylo portfolio dítěte, které obsahovalo pracovní listy z průběhu celého týdne a výrobky z výtvarných aktivit, které si děti před velikonoci mohli odnést domů.

Časové parametry

Doba trvání projektu byla 5 dní, každý den ráno od 7:00 do 11:00. V tomto čase byly připravené aktivity na ranní činnosti, hlavní řízenou činnost a pozorování při pobytu venku, kde si získané informace mohly samy děti ověřit a upevnit. V MŠ jsem pak zůstávala do 14:00 a účastnila jsem se průběhu zbytku dne.

Pomůcky, materiál

Během praxe byly využity převážně výtvarných pomůcek a materiálů. Z dalších to pak byly praktické pomůcky z různého materiálu jako například smirkový papír, živé květiny, potravinářské barvivo, častou pomůckou byly také obrázkové knihy a encyklopedie, které měly děti volně k přístupu.

Prostředí, místo, foto

Projekt byl aplikován v MŠ v malé obci ve Zlínském kraji. Tato mateřská škola se řídí podle programu Zdravá mateřská škola. Obec s mateřskou školou se nachází v malebném vesnickém prostředí obklopeném přírodou a chráněnými památkami, proto také MŠ věnuje velkou pozornost tradicím a památkám.

Fotografie z některých aktivit projektu jsou součástí přílohy (PŘÍLOHA P VII.). Souhlas zákonných zástupců dětí z MŠ ke zveřejnění těchto fotek, kde byl projekt realizován je také součástí příloha (PŘÍLOHA P VIII.)

Asistence

Během realizace projektu jsem spolupracovala s jednou vedoucí učitelkou, které jsem nejprve projekt představila a prokonzultovala průběh. V průběhu týdne pak učitelka sledovala všechny mé aktivity a organizaci celého dne. Na konci každého dne jsem z její strany dostala návrhy k organizaci a průběhu, které jsem doplnila o své vlastní postřehy a návrhy.

Subjekty projektu:

Projekt je určen pro děti předškolního věku od 3 do 6 (7) let, počet dětí při jednotlivých aktivitách není stejný, ale vyplývá z použitých forem a metod. Já jsem projekt realizovala ve třídě 28 dětí, kdy pravidelně chodilo 22 – 24 dětí. Třída byla smíšená, větší polovinu třídy tvořily dívky, tu menší chlapci. Ve třídě bylo 7 předškoláků, 5 dětí ve věku od 2,5 do 3 let, většinu třídy tvořily děti od 4 do 6 let. Součástí kolektivu třídy byl také chlapec se špatně vyvinutými horními končetinami, který byl integrovaný do třídy.

Podrobný průběh projektu

4.1 PRVNÍ DEN (pondělí) – Změny v přírodě, počasí.

Název:	Méně více (příloha 1)
Matematická kategorie:	Porovnávání.
Cíl:	Pojmenovat obrázky na pracovním listu. Spočítat stejné obrázky. Porovnávat obrázky na základě počtu. Vybarvit obrázky podle zadání.
Kompetence:	Pojmenuje obrázky na pracovním listu. Spočítá stejné obrázky. Porovnává obrázky na základě počtu. Vybarví obrázky podle zadání.

Věk:	5-6 let
Pedagogické strategie:	metody: slovní – monologické – vysvětlování slovní - dialogické – otázky formy: řízená činnost prostředky: pracovní list
Pomůcky:	pastelky

Postup:

Děti si posadím ke stolečku (5 dětí). Rozdám jim pracovní list a přichystám pastelky všech barev, potom jim nahlas přečtu zadání: Rozhodni, zda je více.... (jablek) nebo ... (Hrušek). Vybarvi to, čeho je více. × Rozhodni, zda je méně.... (jablek) nebo ... (Hrušek). Vybarvi to, čeho je méně. S jedním s dětí si pak na ukázkou pro ostatní uděláme jeden příklad, a rozebereme si postupně zadání a ukážeme postup, jak mají pracovat. Společně spočítáme kolik je hrušek a kolik jablek, rozhodneme čeho je více a co tedy budeme vybarvovat. Děti pak budou samy plnit další řady v pracovním listu. Na chvíli si od stolečku vzdálím, aby měly možnost se samy v klidu soustředit na úkol bez dohledu. Až budou mít děti udělaný další úkol ze čtyř, přijdu a zkontroluji, jestli děti zadání dobře pochopily a nechám je vypracovat celý list.

Postřehy:

Zadání bylo pro děti dost srozumitelné. Při názorném příkladu děti všemu chápaly a nepotřebovaly nic povysvětlit. Pracovní list obsahoval 4 úkoly, při následném samostatném vypracování, ale pro ně bylo těžké zapamatovat si, že se při každém řádku střídají nejdříve vybarvit čeho je více, potom méně a pak zase více a méně.

Vzhledem ke stanoveným cílům děti správně pojmenovaly obrázky na listu, určily správný počet stejných obrázků v řadě, porovnaly, kterých z obrázků je v řadě méně nebo více a tyto obrázky nakonec vybarvily.

Název:	Zasazení trávy
Matematická kategorie:	Porovnávání délky.
Cíl:	Zasadit semeno trávy a ječmene. Starat se o zasazené semínka. Zaznačit růst trávy na papírek. Určit, která tráva je nejvyšší, nejnižší. Porovnat o kolik tráva vyrostla který den.
Kompetence:	Zasadí semeno trávy a ječmene.

	Stará se o zasazené semínka.
	Zaznačí růst trávy na papírek.
	Určí, která tráva je nejvyšší, nejnižší.
	Porovná, o kolik tráva vyrostla který den.
Věk:	3 – 6 let
Pedagogické strategie:	metody: praktické – sadba semene formy: řízená činnost
Pomůcky:	Nízký široký kelímek, hlína, semínka trávy, zrna ječmene, voda, potravinová folie, nůžky, pruh tvrdého papíru, fix

Postup:

K jaru neodmyslitelně patří také první jarní zelená travička. To, jak rychle tráva roste, si mohou děti samy vyzkoušet. Každé dítě bude mít před sebou kelímek, který si přinese z domu (je důležité včas upozornit rodiče). Do kelímku nasype hlínu, ne plný. Hlínu pak rukou vyrovná a mírně přimáčkne. Na hlínu nasype bud' semínka trávy, nebo zrna ječmene (podle toho co si děti vyberou), a přisype ještě malou vrstvu hlíny, aby zrna nebyly vidět. Takto připravený kelímek pak zalijeme vodou a zakryjeme potravinářskou folií pro rychlejší růst. Pravidelně pak zaléváme. Aby tráva a obilí začaly růst, potřebuje dostatek vláhy, světla a tepla. Nejlépe je kelímky dát na parapet okna k topení. První výsledky můžeme vidět už na konci druhého dne, kdy začnou semínka klíčit. Aktivita se tedy prolíná celým týdnem a je potřeba jí věnovat pozornost. Jakmile semínka vyklíčí a začnou růst, děti do kelímku zabodnou pruh tvrdého papíru a každý den budou značit růst trávy a ječmene. Dále už potom nepřikrýváme potravinářskou folií. Na papírku pak mohou vidět jak rychle obilí a tráva roste a o kolik za každý den porostly. Na konci týdne pak porovnájí, která je nejvyšší a nejnižší. Rozdíly budou patrné podle toho, jak kdo se o svůj kelímek staral a zaléval a také bude rozdíl mezi těmi, kdo si nasadili trávu a kdo obilí.

Postřehy:

Děti byly velmi šikovné a opatrné při nabírání hlíny do platových kelímků, ale i přesto se jednomu z nich podařilo trochu hlíny vysypat. Při následném zalévání se pak na stole utvořilo bláto. Pro tuto aktivitu bych příště zvolila jiné prostředí. Bylo by vhodné, aby si děti hlínu nabíraly venku a do třídy si pak přinesly už jen plastové krabičky s hlínou.

Z hlediska stanovených cílů se děti naučily zasadit trávu a obilí, samy se pak učily zodpovědnosti při zalévání a starání se o svůj kelímek a v průběhu celého týdne pak pozorovaly růst a značily si fixou rozdíly na papírek. V průběhu vypožorovaly, že na druhý den už

mohly vidět první naklíčená semínka, ale značená ryska byla stále ještě vodorovně s hlínou, další dny se růst velmi zrychlil a každý den narostlo obilí více než den předchozí. Dále pak vyzorovaly, že tráva roste pomaleji než obilí, má jiné semínka, barva je tmavá zelená a má i jiný tvar.

Název aktivity: Začarované obrázky (PŘÍLOHA P II.)

Matematické kategorie: Porovnávání.

Cíl: Porovnávat dva obrázky.

Najít určitý počet rozdílů na obrázcích.

Poznat co je na obrázcích stejné.

Kompetence: Porovnávat obrázky.

Najde určitý počet rozdílů na obrázcích.

Pozná co je na obrázcích stejné.

Věk: 5 – 6 let

Pedagogické strategie: metody: slovní - vysvětlování

formy: řízená činnost

Pomůcky: obrázky, interaktivní tabule (počítač)

Postup:

Na flash disku budu mít připravenou prezentaci s obrázky na porovnávání. Každý obrázek má jiný počet rozdílů. Dětem na interaktivní tabuli otevřu prezentaci v power pointu. Každý slide v prezentaci bude obsahovat na pohled dva stejné obrázky. Děti pak následným pozorováním a porovnáváním musí najít rozdíly mezi těmito obrázky a označit je. Před tabulí bude vždy jen jedno dítě, každý bude mít jeden obrázek. Počet rozdílů na obrázcích se zvětšuje. Nejprve tedy budou na obrázku jen 1 rozdíl, poslední obrázek má 3 rozdíly a bude nejtěžší. Ostatní děti budou také porovnávat obrázky, ale nesmí ostatním radit, jen na vyzvání učitelky mohou poradit dítěti u tabule, které nebude vědět.

Postřehy:

Obrázky byly v prezentaci od nejlehčích. Některé z nich byly pro děti až velmi jednoduché. Aktivitu chtěli vyzkoušet i děti mladších 4 let, ale najít rozdíly se jim nepodařilo, proto nejprve na prvním obrázku pojmenovaly všechny nakreslené věci, potom to samé na druhém obrázku a starší děti potom pomohly najít rozdíly. Zapojily se tak všichni a pro mladší děti byla práce s interaktivní tabulí něčím novým a zajímavým a mohly si vyzkoušet něco nového. Některé děti však byly u obrazovky příliš dlouho a příliš blízko a tak bylo nutné hlídat, aby děti nebolely oči.

Z hlediska stanovených cílů děti nacházely rozdíly mezi obrázky a učily se porovnávat.

Název aktivity:	Výroba kuřátka
Matematické kategorie:	Rovinné geometrické útvary.
Cíl:	Obalit papírovou ruličku papírem. Šetřit lepidlem při výtvarných aktivitách. Přilepit peříčka na papírová křídla. Znát základní geometrické útvary.
Kompetence:	Obalí papírovou ruličku papírem. Šetří lepidlem při výtvarných aktivitách. Přilepí peříčka na papírová křídla. Zná základní geometrické útvary.
Věk:	3-6 let
Pedagogické strategie:	metody: výtvarné - stříhání, lepení slovní – vysvětlování, popis formy: ranní činnosti

Pomůcky:

rulička od toaletního papíru, žlutá peříčka, lepidlo, nůžky, žlutý papír, červený papír, tvrdý papír, červenou lepicí pásku, oči

Postup:

Každé z dětí si donese z domu papírovou ruličku od toaletního papíru (je důležité včas upozornit rodiče). Ostatní pomůcky jsem si koupila, nebo využila ze zásob školy. Na ukázkou pro děti jsme měla už vyrobené jedno kuřátko pro inspiraci. Všechny pomůcky a potřeby budu mít přichystané u jednoho stolečku, kde bude společně pracovat 5 dětí. Nejprve první skupince budu ukazovat postup. Ruličku od toaletního papíru potřeeme lepidlem a obalíme ho pruhem žlutého papíru, vystříhneme kolečko ze žlutého papíru jako hlavu, na hlavu pak nalepíme oči, z červeného papíru vystříhneme hřebínek a nohy, z tvrdého papíru křídla, na které nalepíme peříčka, jedno pířko na zadek. Z kousku lepicí pásky pak nalepíme zobáček. Postup výroby kuřátka však bude rozdělený, nejprve dětem ukážu jen jak obalit ruličku žlutým papírem a počkám, až budou mít tuto část všichni hotovou, potom teprve půjdeme všichni dál.

Postřehy:

V ranních činnostech byla tato aktivita časově náročná a nestihly ji udělat všechny děti, protože některé děti nechodí ve stejný čas ráno do školky. Proto tato aktivita probíhala i

následující den. V rámci této aktivity si děti procvičily vystřihování základních geometrických tvarů z papíru, s kterých se skládalo kuře, šetřit lepidlem při výtvarné aktivitě, nalepit peříčka na papír, tak aby se jim nepřilepilo na prsty a jako výsledek měly výrobek, který si mohly odnést domů jako výzdobu na velikonoce.

Název:	Hra na počasí
Cíl:	Znát typy počasí na jaře. Znát charakteristické rysy konkrétního počasí. Dramaticky předvést počasí podle své fantazie.
Kompetence:	Zná typy počasí na jaře. Zná charakteristické rysy konkrétního počasí. Dramaticky předvede počasí podle své fantazie.
Věk:	4 – 6 let
Pedagogické strategie:	metody: slovní – monologické – vysvětlování, popis dialogické – diskuse formy: řízená činnost
Pomůcky:	obrázky typu počasí (Slunce, mráčky, duha, bouřka, kroupy, déšť, rosa, mlha)

Postup:

Děti obdrží nejčastěji projevované typy počasí na jaře. Jeden žák řekne znak počasí na podzim (např. mlha) a dítě, které má patřičnou značku, jde do kruhu. Dramaticky předvede dle své fantazie, jak se toto počasí projevuje. Ostatní děti budou hádat, jaký druh počasí to je. Nakonec řekne, jakou značku drží a co znamená, kdy se tento prvek počasí vykytuje nejčastěji. Vystřídám tak všechny druhy počasí a všechny děti. Na konci si pak řekneme, že počasí na jaře je velmi nevyzpytatelné a proto se mu také říká aprílové počasí.

Návrhy na dramatizaci počasí:

Slunce – roztáhlé ruce, chůze dokolečka, něžné pohlazení, úsměv, přivřené oči

Mráčky – pohupování rukama, nakreslit prstem mráček ve vzduchu, chodit sem a tam

Duha – ruce opisují oblouk nad hlavou, počítání barev, ukázat na spolužáky s barevným trikem, prsty do dlaně jako jemný déšť

Bouřka – dupat, tleskat, rychlá chůze, zamračený výraz ve tváři

Kroupy – dupat, bouchat, pěstmi o zem, zvuky jak bubnují kroupy na střechu

Déšť – klepat prsty do dlaně, pomalá lehká chůze

Rosa – švitořit prsty, doplnit slovy kap – kap, otřepávat ruce jako mokré, lehká pomalá chůze

Mlha – ruce před očima, pomalá chůze

Postřehy:

Ze začátku měly děti problém uvolnit se a byly ostýchavé před svými kamarády. S dětmi jsme si ale vysvětlili, že není hezké se někomu smát a nikdo to proto dělat nebude, abychom mohli ve hře pokračovat. Ve výsledku se několika dětem podařilo velmi pěkný dramatický projev a dokonce i děti poznaly, jaký druh počasí to je. Ze stanovených cílů se děti naučily rozpoznávat základní rysy konkrétního počasí a dramaticky ho ztvárnit.

Název:	Kdo to pípá?
Matematické kategorie:	Zobrazení prosté.
Cíl:	Přiřadit hlas ke správné osobě. Pozorně vnímat zvuky sluchem. Soustředit se při hře. Dodržovat pravidla hry.
Kompetence:	Přiřadí hlas ke správné osobě. Pozorně vnímá zvuky sluchem. Soustředí se při hře. Dodržuje pravidla hry.
Věk:	3 – 6 let
Pedagogické strategie:	metody: slovní - vysvětlování formy: řízená činnost, sluchová hra

Postup:

Děti mohou sedět buď u stolečku, nebo v herně na koberci. Všichni budou sedět jedním směrem. Před nimi bude potom stát zády k ostatním jedno vybrané dítě, které bude pomocí sluchu rozpoznávat a přiřazovat hlasy k dětem. Jedno dítě je pták a má zavázané oči. Učitelka vybere jiné dítě (malé ptáčátko) na které ukáže prstem, a to pípne. Pták pak musí uhodnout, kdo z dětí pípнул a říct jméno dítěte. Když neví jméno, ukáže směr, kterým pípnutí vycházelo. Ptáčátko může pípnu několikrát dokola. Pípnutí musí být dost hlasité a je důležité, aby bylo ticho ve třídě a pípalo vždy jen jedno dítě.

Postřehy:

Této hry se účastnily aktivně všechny děti i mladšího věku. Velmi jich bavila role malého ptáčátka, kdy mohli vydávat zvuky. Aby se vystřídal všechny děti při pípání, hra trvala

déle a ke konci už bylo těžké udržet děti v klidu tak aby nehlučely a šlo dobře slyšet. Proto by bylo lepší aktivitu opakovat v průběhu ostatních dní v menším časovém úseku.

Z hlediska stanovených cílů se děti naučily využívat svého sluchu a rozeznali kamaráda ve třídě podle zvuku. V rámci této hry se také trénovali dodržování pravidel hry a nepodvádět.

Název:	Jarní pohádka (PŘÍLOHA P III.)
Cíl:	Zapamatovat si děj pohádky. Udržet pozornost při čtení. Znát alespoň tři první jarní květiny.
Kompetence:	Pamatuje si děj pohádky. Udrží pozornost při čtení. Zná alespoň tři první jarní květiny.
Věk:	3 – 6 let
Pedagogické strategie:	metody: slovní – monologické – čtení slovní - dialogické – otázky, rozhovor formy: řízená činnost prostředky: Jarní pohádka

Postup:

Děti si udělají pohodlí kdekoliv ve třídě. V rámci motivace si řekneme, že mezi první posly jara patří také první jarní květiny. O tom jak to na jaře bývá s fialkami, si přečteme v této krátké pohádce a to co se o ni dozvíme, si můžeme následně ověřit při pozorování na vycházce.

Dětem budu číst pohádku o fialkách. Během pohádky budu klást dětem doplňující otázky. Viděli jste už letos rozkvetlé fialky? Jsou všechny stejně barevné? Jaké znáte další jarní květiny? Na konci pohádky rozhovor o detailech z pohádky, převyprávění děje dětmi. O jaké květině byla tato pohádka? Kdo pomohl fialce zabarvit její sukýnku, a jak? Měly všechny fialky stejně modré sukýnky, jak chtěly? Proč měly některé fialky sukýnky bílé?

Postřehy:

Při této aktivitě děti udržovaly pozornost a soustředily se na děj pohádky, která byla tematicky zaměřená na jaro. V rámci diskuse jsme se pak naučili i další jarní květiny, které můžeme na jaře na zahrádkách vidět. Všechny postřehy z pohádky si pak mohly ověřit při pozorování na vycházce.

Název:	Pozorování při vycházce
Cíl:	Vnímat změny přírody kolem sebe.

	Znát základní znaky jara.
	Vnímat přírodu všemi smysly.
Kompetence:	Vnímat změny přírody kolem sebe.
	Znát základní znaky jara.
	Vnímat přírodu všemi smysly.
Věk:	3 – 6 let
Pedagogické strategie:	metody: praktické – pozorování
	prostředky: vycházka

Postup:

Děti se připraví na vycházku vhodným oblečením a výstražnými vestami, před školou si pak nastoupí do dvojic. Ještě než vykročíme, upozorním děti na to co bude cílem našeho pozorování. Společně s dětmi si budeme všimát změn v přírodě. První zastávka po cestě bude fotbalové hřiště. Zastavíme se uprostřed fotbalového hřiště, kde si děti budou moct lehnout na trávu, zavrou oči a na chvíli se ztiší a budou vnímat zvuky kolem sebe. Každý řekne, co slyší -zpěv skřivana, hvízdání kosů, přilet špačků. Děti nemusí slyšet jen zvuky zvířat, ale třeba i auta na blízké cestě, sekačku na trávu atd. Při cestě zpět do školky si také budeme všimát rozkvetlých květina na zahrádkách a stromů v ulici - probouzející se příroda, první tráva, pupeny na větvích stromů i keřů, první rozkvetlé stromy, sněženky, bledule, krokusy na zahrádkách, první fialky, první pták, který se vrací od Středozevního moře, je skřivan a také hejna racků, v březnu a v dubnu ptáci nejintenzivněji zpívají, např. kos černý.

Postřehy:

Děti si při vycházce uvědomily změny, které po zimě nastaly po zimě a to jak se příroda v průběhu roku mění. Slyšely spoustu zvuků kolem sebe, které při běžných činnostech někdy ani nevnímají a nevěnují jim pozornost. Proto jsme si také připomněli bezpečnostní pravidla, a jak je důležité dávat pozor a soustředit se při tom co děláme, aby se nestala nějaká nehoda. Při pobytu na hřišti děti mohly vnímat přírodu nejen sluchem ale také všemi smysly, když ležely na voňavé trávě a mohly se jí dotýkat celým tělem.

4.2 DRUHÝ DEN (úterý) – Květiny na jaře.

Název:	Dokresli chybějící části (PŘÍLOHA P VI.)
Matematické kategorie:	Zobrazení.
Cíl:	Procvičit si správné držení tužky. Dokreslit obrázek tak, aby byl osově souměrný.

	<p>Vybarvit výsledný obrázek. Cvičí správné držení tužky. Dokreslí obrázek tak, aby byl osově souměrný. Vybarví výsledný obrázek.</p>
Kompetence:	
Věk:	5 – 6 let
Pedagogické strategie:	<p>metody: slovní – monologické - vysvětlování formy: ranní činnosti prostředky: praktické – výtvarné činnosti - vybarvování</p>
Pomůcky:	tužky, pastelky
Postup:	
	<p>U stolečku bude 4 – 5 dětí. Před sebou budou mít pracovní list, kterému každému rozdám. Z pracovního listu dětem přečtu zadání a popřípadě povysvětlím, kdo nebude chápat. Nejprve společně pouze prstem pojedou po čáře nakresleného kvítku, poté si opět jen prstem zkusí nakreslit druhou nedokreslenou polovinu obrázku. Nakonec si vezmou tužky a pokusí se co nejpřesněji dokreslit obrázek tak, aby byl osově souměrný. Hotový obrázek mohou vybarvit.</p>
Postřehy:	
	<p>Tento pracovní list jsem kvůli nedostatku času nepoužila. Děti si dodělávaly výtvarnou aktivitu z předchozího dne.</p>
Název:	Počtení květina
Matematická kategorie:	Orientace v elementárním počtu do 10, poznat napsané některé číslice.
Cíl:	<p>Poznat napsané číslice od 1 do 10. Poznat barvy lístků květiny. Rozeznat malé a velké lístky květiny. Spočítat správný počet lístků.</p>
Kompetence:	<p>Pozná napsané číslice od 1 do 10. Pozná barvy lístků květiny. Rozezná malé a velké lístky květiny. Spočítá správný počet lístků.</p>
Věk:	3 – 6 let
Pedagogické strategie:	<p>metody: slovní – vysvětlování, dialog formy: řízená činnost</p>

prostředky: matematická květina

Pomůcky: papírové barevné lístky (bílá, žlutá, oranžová, červená, sv. modrá, tm. modrá, zelená, hnědá, černá) 10 lístků každé barvy, 2 velikosti lístků (malé, velké), kruh (střed květiny).

Postup:

Z tvrdého papíru budu mít vystříhnutý a předkreslený střed květiny. Z barevných papírů pak okvětní lístky. Každý okvětní lístek bude mít jednu stranu rozdělenou na polovinu a tam napsané číslice a počet teček podle číslice. Lístky budou na jedné straně třídy na stolečku a já s dětmi na druhé straně třídy. Učitelka pak dá za úkol jednomu z dětí, aby jí přinesl určitý počet lístků jisté barvy např. (pět žlutých lístků). Lístky jsou na druhé straně třídy, aby ostatní děti nenapovídaly. Dítě lístky donese, spočítá je a pokus je to správně, dá je kolem středu (musí být číslicí dolů). Tak se děti střídají, až nezůstane žádný lístek. Druhý úkol bude, aby si dítě vybralo jeden jakýkoli lístek, otočilo ho a řeklo jaká je tam číslice.

Postřehy:

Z hlediska stanovených cílů děti poznají napsané některé číslice, zopakovali si nebo naučili základní barvy a naučili se chápat základní číselné pojmy. Menší děti bez problémů zvládly donést menší lístky určité barvy do počtu 4, starší děti pak zvládaly do 8, někteří bez problémů i do 10. Poznat napsané číslice dělalo dětem problém, a využívaly puntíků, aby dopočítaly správný počet.

Název:

Hmatové květiny

Matematické kategorie:

Porovnávání a třídění na základě charakteristické vlastnosti.

Cíl:

Rozeznat části květiny podle tvaru.

Porovnat lístky podle hmatu.

Rozeznat materiály lístků podle hmatu.

Roztřídit lístky podle materiálu.

Dodržovat stanovené pravidla.

Kompetence:

Rozezná části květiny podle tvaru.

Porovná lístky podle hmatu.

Rozezná materiály lístků podle hmatu.

Roztřídí lístky podle materiálu.

Dodržuje stanovené pravidla.

Věk:

4 – 6 let

Pedagogické strategie: metody: slovní – vysvětlování,
praktické - ukázka
formy: řízená činnost

Pomůcky: hotová slepená květina z různého materiálu, stejné části květiny z různého materiálu, podklad kartonové květiny

Postup:

Z kartonu budu mít připravené hlavičky květin jako předlohu, podle které budou děti skládat. Každá květina pak bude mít lístek z jiného materiálu. Nepoužité lístečky ze stejného materiálu budou na hromádce vedle. Předlohy budou jen 3, takže aktivitu budou moct plnit jen 3 děti. Dítě dostane prázdnou květinu z kartonu a se zavázanýma očima bude muset podle ohmatání květiny najít stejný lístek na hromádce a přiřadit jej na prázdnou květinu. Na konci si šátek sundá, a bude moci zkontrolovat pomocí zraku i hmatu, jak byl úspěšný.

Postřehy:

Při této aktivitě se děti naučily porovnávání materiálu podle hmatu, přiřazování správného kvítku na květině a třídění podle materiálu. Tato aktivita je také časově náročnější, děti se potřebují opravdu hodně soustředit a proto by bylo dobré si pro ostatní děti nachystat náhradní aktivitu, aby je nerušily.

Název:

Zabarvování květin

Matematické kategorie:

Třídění.

Cíl:

Zabarvit vodu potravinářskou barvou.
Pozorovat změny při ponoření květin do vody.
Roztřídit květiny podle barvy.

Kompetence:

Zabarví vodu potravinářskou barvou.
Pozoruje změny při ponoření květin do vody.
Roztřídí květiny podle barvy.

Věk:

4 – 6 let

Pedagogické strategie:

metody: slovní – diskuse, kladení otázek
formy: řízená činnost, pokus

Pomůcky:

3 zavařovací sklenice, potravinářské barvivo, čerstvé řezané bílé květiny, vodu, špejle na rozmíchání barvy

Postup:

Do tří sklenic dáme vodu, v jedné bude čirá voda, v ostatních dvou je voda zabarvená do červená a modrá. Do každé sklenice umístíme sněženky. Pozorujeme, jak se začnou květy

zabarvovat dle vody ve sklenici. Dětem vysvětlíme celý proces. Květy změnilly barvu, protože květina do sebe nasála obarvenou vodu. Voda se rozvádějícími kanálky dostala až do květu. Pak květiny vyděláme na jednu hromadu. Úkolem dětí bude roztrždit květiny podle barvy do stejné sklenice se stejně barevnou vodou.

Postřehy:

Zabarvení květin potravinářskou barvou trvá dlouho (4 – 5 dní), třídění proto probíhalo s barevnými dřevěnými kytičkami jedné stavebnice. Je důležité zvolit opravdu čerstvě narezané květiny, aby vydržely a nezvadly před obarvením. V rámci této aktivity si děti zopakovaly barvy, byly pozorné při pozorování v průběhu týdne a všimli si i začínajícího zabarvení na okraji lístků květin. V rámci třídění pak správně roztrždily všechny květiny podle barev.

Název:

Orientace v prostoru

Matematické kategorie:

Chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahore, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi), orientace v prostoru třídy.

Cíl:

Manipulovat s květinou podle pokynů.

Znát alespoň tři jarní květiny.

Orientovat se v prostoru třídy.

Chápat prostorové pojmy.

Kompetence:

Manipuluje s květinou podle pokynů.

Zná alespoň tři jarní květiny.

Orientuje se v prostoru třídy.

Chápe prostorové pojmy.

Věk:

5 – 6 let

Pedagogické strategie:

metody: slovní – pokyny

formy: řízená činnost, manipulační hra

Pomůcky:

obrázky květin

Postup:

S dětmi uděláme velký kruh a v kruhu si sedneme na koberec. Do prostoru kruhu rozmístí učitelka na koberec obrázky jarních květin. Nejprve bude učitelka chodit a zvedat a ukazovat dětem jednotlivé obrázky a oni budou říkat názvy květin. Pak vybere jednoho z dětí, to půjde, vybere si jednu z kytiček, která se mu líbí, nebo kterou si zapamatovalo a řekne její

správný název. Dítě pak vezme do ruky kytičku a podle pokynů učitelky ji bude umisťovat – na, nad, pod, před, za, vpravo, vlevo, vpravo od vlevo od sebe, za určitého kamaráda.

Postřehy:

Z hlediska stanovených cílů se děti naučily chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi), orientovat se v prostoru třídy. Dále pak rozšířili své znalosti o jarních květinách.

4.3 TŘETÍ DEN (středa)- zvířata

Název:	Zvířecí zvukové pexeso
Matematické kategorie:	Zobrazení prosté.
Cíl:	Znát zvuky zvířat. Předvést zvuk zvířat. Pamatovat si svoji dvojici. Přiřadit podle zvuku správnou dvojici.
Kompetence:	Zná zvuky zvířat. Předvede zvuk zvířat. Pamatuje si svoji dvojici. Přiřadí podle zvuku správnou dvojici.
Věk:	3 – 6 let.
Pedagogické strategie:	metody: slovní – vysvětlování formy: řízená činnost, smyslová a paměťová hra

Postup:

Tato hra se hraje ve stylu tradičního pexesa. Místo kartiček jsou děti, kterým budou předělená zvířátka. Nejprve si předvedeme, jak které zvířátko dělá. Potom jeden ze třídy půjde za dveře a učitelka rozdělí děti do dvojic a určí jim zvíře. Děti posadíme do čtverce (5×5 dětí), tak aby dvojice nebyly u sebe. Pak děti zavolají kamaráda, co stál za dvěma. Ukáže na jedno z dětí a to mu předvede zvuk svého zvířátka, k tomuto zvířátku pak musí najít stejnou dvojici tak, že bude vyvolávat ostatní. Dítě si musí zapamatovat, kdo jaké zvířátko předváděl a na kterém místě je a najít mu kamaráda, který předváděl stejné zvířátko. Tímto způsobem tvoří stejné dvojice jako při hře tradičního pexesa. Konec hry je, až není žádný hráč.

Postřehy:

Při větším počtu dětí, jako to bylo v mém případě je lepší zvolit více dětí, které půjdou za dveře a které budou hádat. Hra se tím zrychlí, dostane dynamiku a spád. Učitelka také musí

vybrat vhodné děti na hádání, jinak bude hra trvat dlouho a děti neudrží pozornost. Bylo by také vhodné umístit na zem značky, aby děti udržely tvar čtverce po celou hru a nemíchaly se i průběhu hry. Z hlediska stanovených cílů se děti naučily poznávat zvuky zvířat, procvičily si paměť a přiřazovaly k sobě správné dvojice hráčů.

Název:	Zvířata a jejich mlád'átka
Matematické kategorie:	Přiřazování.
Cíl:	Správně pojmenovat domácí zvířata. Znát jak se říká samici u domácích zvířat. Znát jak se říká samci u domácích zvířat. Přiřadit správné domácí zvířata k sobě (samici a samce). Přiřadit správné mlád'ata k domácím zvířatům. Přiřadit ke zvířatům správný příbytek. Přiřadit správný druh potravy ke zvířatům. Vědět jaký máme užitek z domácích zvířat. Spolupracovat ve skupině.
Kompetence:	Správně pojmenuje domácí zvířata. Zná, jak se říká samici u domácích zvířat. Zná, jak se říká samci u domácích zvířat. Přiřadí správné domácí zvířata k sobě (samici a samce). Přiřadí správné mlád'ata k domácím zvířatům. Přiřadí ke zvířatům správný příbytek. Přiřadí správný druh potravy ke zvířatům. Ví, jaký máme užitek z domácích zvířat. Spolupracuje ve skupině.
Věk:	3 – 7 let
Pedagogické strategie:	metody: slovní – vysvětlování, diskuse, dialog Formy: řízená činnost, skupinové
Pomůcky:	obrázky domácích zvířat, jejich mlád'at, potravin
Postup:	Děti si posadí do třídy na koberec do kroužku. Z papíru vystřižené, vykreslené a na špejli nalepené domácí zvířata, které jsme si připravili v rámci ranních činností, dám doprostřed

mezi ně. Postupně budeme brát jedno zvířátko za druhým, pojmenovávat je a přiřazovat k nim ostatní členy „rodiny“, tak jak na správné hospodářské farmě mají být.

Kráva + býk + tele - chlív

Kobyly + hřebec + hříbě - stáj

Ovce + beran + jehně - salaš

Koza + kozel + kůzle - chlív

Husa + houser + housata – kurník

Slepice + kohout + kuře - kurníku

Kachna + kačer + káčata – kurník

Prasnice (bachyně) + kanec + sele (podsvinče) - chlív

Fena + pes + štěně - bouda

Kočka + kocour + kotě - pelíšek

Postřehy:

V této aktivitě se děti naučily přiřazovat správně mláďata ke svým rodičům a neučily se správné názvy domácích zvířat. Učili se také komunikovat a spolupracovat ve skupině a společně se dohodnout na jedné myšlence.

Název:

Slovní řetězec

Matematické kategorie:

Uspořádání.

Cíl:

Znát domácí zvířata.

Zapamatovat si pořadí zvířat.

Udržet pozornost než na dítě dojde řada.

Kompetence:

Zná domácí zvířata.

Pamatuje si pořadí zvířat.

Udrží pozornost než na dítě dojde řada.

Věk:

5 – 7 let

Pedagogické strategie:

metody: slovní – vysvětlování, monolog

formy: řízená činnost, jazyková hra

Postup:

Děti sedí v kruhu, učitelka začne hru a říká: „Dědeček šel na zahradu a viděl tam“: ko-ně,...Hra pokračuje tak, že další v kruhu opakuje úvodní říkanku + zvíře, které řekl hráč (i) před ním. Postupně děti jedno po druhém přidávají něco, co dále bylo na zahradě. Dítě má bezchybně zopakovat všechna slova tak, jak byla přidávána a nakonec přidat jedno slovo.

Jestliže se někdo splete, může začít znovu. Děti si nesmí radit. Hra končí tehdy až se vystřídají všichni v kruhu.

Postřehy:

Tato hra byla pro děti velmi složitá na soustředění. Je dobré ji provádět maximálně při počtu 10 dětí ve věku od 5 do 7 let. Mladší děti ji nezvládají. Pro snadnější zapamatování by děti mohly mít v kruhu zvířátka, které už řekly. Z hlediska stanovených cílů se děti procvičily paměť, učili se zapamatovat pořadí zvířat tak jak je řekli ostatní.

Název:	Co zmizelo?
Matematické kategorie:	Určení pořadí v řadě, první poslední, druhý, třetí... Chápaní číselné řady. Kdo je před, za, vedle, mezi.
Cíl:	Zapamatovat si všechny zvířata. Určit, kdo ve skupině chybí. Určit správné pořadí v řadě. Zapamatovat si pořadí zvířat.
Kompetence:	Zapamatuje si všechny zvířata. Určí, kdo ve skupině chybí. Určí správné pořadí v řadě. Zapamatuje si pořadí zvířat.
Věk:	3 – 7 let
Pedagogické strategie:	metody: slovní – vysvětlování, dialog, diskuse Formy: řízená činnost, paměťová hra
Pomůcky:	10 plyšáků zvířat (děti)

Postup:

Budu mít přichystané plyšové zvířátka. Děti si sednou do kroužku tak aby na ně všichni viděli. Nechám jim chvíli na zapamatování všech zvířátek. Pak si zakryjí oči a já některé z nich oddělám. Úkolem dětí bude říct, které ze zvířátek tam chybí, a na jakém byly místě. Nejprve budu mít plyšáky nepravidelně umístěné na koberci. Pak je postavím do řady. Úkolem dětí bude určit pořadí plyšáků „Kdo je první, kdo poslední, na kterém místě je ten určitý plyšák?“ Další úkol bude zapamatovat si pořadí plyšáků v řadě, děti si zakryjí oči a učitelka pořadí přehodí, úkolem dětí bude poskládat plyšáky ve správném pořadí jak byly na začátku.

Postřehy:

Tato hra byla pro děti velmi atraktivní, protože si přinesli z domu své vlastní plyšová zvířátka. Při hádání, které zvířátko zmizelo, je dobré vybrat jen jednoho z dětí, který odpovět řekne, děti se nebudou překřikovat a jednotlivě se budou muset více soustředit. Bystří kamarádi pak nebudou moci radit ostatním. Z hlediska stanovených cílů si děti procvičily paměť a určovali pořadí a počet zvířat.

Název:	Rozpočítávání
Matematické kategorie:	Uspořádání.
Cíl:	Zapamatovat si krátký text rozpočítadla. Správně artikulovat slova rozpočítadla.
Kompetence:	Zapamatuje si krátký text rozpočítadla. Správně artikuluje slova rozpočítadla.
Věk:	4 – 7 let
Pedagogické strategie:	metody: slovní – monologické – přednes, opakování formy: řízená činnost

Postup:

Nejdříve rozpočítadlo řekne dětem učitelka, pak společně s dětmi budou opakovat po částech a společně se ho naučí. Děti se pak postaví do řady. jedno z dětí řadu spočítá a určí pořadí všech ostatních. Pak už bude rozpočítávat a dětí bude ubývat. Při dalším rozpočítávání už učitelka spolu s dětmi říká rozpočítadlo. Vybrané dítě pak ukazuje na každou slabiku jednoho. Dítě na koho padne poslední slabika, ten odchází z řady. Znovu rozpočítáváme, kdo vypadne. Dítě, které zbude jako poslední, se stává kocourem. V jakém pořadí budou děti podle rozpočítadla vypadávat? Kdo vypadne jako první? Poslední? Které z dětí je teď na prvním, posledním místě? Tyto otázky budu klást dětem před každým kolem rozpočítávání.

„Jeden kocour, dva kocouři

a ten třetí oči mhouří,

a ten čtvrtý hledá skrýš,

kdo se bojí, bude myš.“

Postřehy:

Z hlediska stanovených cílů se děti naučily nové rozpočítadlo, a náhodně určovaly pořadí. Na začátku rozpočítávání pak určili počet a pořadí dětí. Pro zpestření děti mohou říkat rozpočítadlo s učitelkou v různém tempu- pomalu, rychle, nebo také různou výškou hlasu- hluboce, pisklavě, nebo jiné intenzitě – potichu, nahlas.

4.4 ČTVRTÝ DEN (čtvrtek) – sport a doprava

Název:	Sporty na jaře
Cíl:	Znát sporty na jaře. Znát sporty, které do jara nepatří. Vědět, že se musí dodržovat bezpečnostní pravidla.
Kompetence:	Znát sporty na jaře. Znát sporty, které do jara nepatří. Vědět, že se musí dodržovat bezpečnostní pravidla.

Věk: 3 – 7 let

Pedagogické strategie: metody: slovní – diskuse, dialog
formy: komunitní kruh

Pomůcky: obrázky sportů, kniha se sportem, kniha o jaru

Postup:

S dětmi si sednu do třídy na koberec a budu klást otázky, jaké sporty dělají na jaře, jak tráví po zimě svůj volný čas venku? Jaké sporty můžeme dělat na jaře? Které už do jara nepatří? A proč? (ještě na to není dost teplo – plavat, hrát si na písku – je mokrá a studená, lyžovat – není sníh) Co musíme dělat, aby se nám nic nestalo? (dodržování bezpečnostních pravidel) Co dělaly minulý víkend? Co by rádi vysoušeli? Děti mohou vyprávět i zážitky z víkendů, kdy byly s rodiči na výletu.

Postřehy:

V rámci komunitního kruhu se děti dověděly o možnostech trávení volného času v období jara a jak je při těchto aktivitách důležité dodržovat pravidla bezpečnosti. Z rozhovorů si děti navzájem sdělovaly zážitky, které už na jaře zažili na výletu s rodiči nebo během víkendu.

Název:	Obrázky a tvary (PŘÍLOHA P V.)
Matematické kategorie:	Přiřazování.
Cíl:	Určit správný geometrický útvar obrázku. Roztřídit všechny obrázky ke stejnému tvaru. Znát základní geometrické útvary.
Kompetence:	Určí správný geometrický útvar obrázku. Roztřídí všechny obrázky ke stejnému tvaru. Zná základní geometrické útvary.

Věk:	4- 7 let
Pedagogické strategie:	metody: slovní – vysvětlování formy: ranní činnosti, pracovní list prostředky: pracovní list
Pomůcky:	pastelky, pracovní list

Postup:

Dětem u stolečku rozdám pracovní list a dám k dispozici pastelky. U stolečku bude jen malá skupina dětí 4 – 5. dětem vysvětlím zadání. Úkolem dětí bude přiřadit obrázky ke správným tvarům a spojit je čarou. Nejprve si společně vyplníme jeden list a jen demonstračně spojíme prstem obrázky ke správnému tvaru. Potom už bude každý pracovat sám na svém pracovním listu. Obrázky stejného tvaru budou spojovat stejnou barvou. Starší děti mohou dolu napsat počet obrázků ke každému tvaru nebo nakreslit stejný počet teček. Nakonec si obrázky vybarví.

Postřehy:

Tento pracovní list jsem z hlediska nedostatku času nerealizovala.

Název:	Poznáváme značky (PŘÍLOHA P VI.)
Matematické kategorie:	Rovinné geometrické útvary.
Cíl:	Znát základní geometrické útvary značek. Znát význam značek. Vědět co znamená konkrétní značka.
Kompetence:	Zná základní geometrické útvary značek. Zná význam značek. Ví, co znamená konkrétní značka.

Věk:	3 – 7 let
Pedagogické strategie:	metody: slovní – vysvětlování, diskuse formy: řízená činnost
Pomůcky:	vystřihnuté tvary značek (kruh, trojúhelník nebo kosočtverec, případně jiné tvary dopravních značek), sešit Děti v dopravním provozu- Besip (příloha 6)

Postup:

Ukážeme si různé typy značek jejich tvary a barvy a vysvětlíme s, jak je máme chápat, co nám značky říkají. Budeme si povídat o tom jak jsou značky důležité a co by se stalo kdy-

by značky na cestě nebyly a každý by si mohl dělat, co chtěl. Stala by se bouračka, proto je důležité dodržovat pravidla.

Informativní značky – informují nás, modré barvy, tvaru čtverce nebo obdélníku (přechod pro chodce, nemocnice, autobusová zastávka, policie)

Příkazové značky – příkazují, říkají nám, jak se máme chovat, modré barvy, ve tvaru kruhu (stezka pro chodce, stezka pro cyklisty)

Výstražné značky – říkají, abych dali pozor, jsou červeně ohraničené, mají tvar trojúhelníku, jsou to značky pro auta (Pozor, přechod pro chodce, děti, křižovatka, práce na silnici)

Zákazové značky – zakazují, jsou červeně ohraničené, mají tvar kruhu (zákaz vjezdu, zákaz vstupu, zákaz zastavení, zákaz vjezdu jízdních kol)

Na konci si zopakujeme jedno velmi důležité pravidlo, se kterým se děti nejvíce setkávají. Je to pravidlo jak bezpečně přejít silnici.

Jak přecházet přes silnici pomocí pravidla "stůj, dívej se a poslouchej": stůj před obrubníkem (ve vzdálenosti délky jednoho a půl kroku dítěte), dívej se, poslouchej a potom se rozhodni, jestli je bezpečné přejít na druhou stranu. Dítě může vstoupit na vozovku jen za předpokladu, že se podívá vlevo, potom vpravo a zase vlevo, a jen tehdy, pokud se nepřibližuje auto. Nesmí vstupovat na silnici zpoza zaparkovaných aut, která mu znemožňují výhled, má zásadně přes cestu přecházet po přechodu a co nejkratší cestou. Nesmí vstoupit do vozovky, když je na semaforu pro chodce červená, může přecházet výhradně a jen na zelený signál a přecházení co nejrychleji dokončit i tehdy, když se rozsvítí červená.

Postřehy:

Z hlediska stanovených cílů se děti při této aktivitě naučily některé dopravní značky, se kterými se mohou v běžném životě setkat, a které jsou tudíž pro ně důležité, aby znaly jejich význam. V průběhu aktivity se pak naučily význam a soustředily se na tvar a složení značek.

Název:

Udělej si svoji značku

Matematické kategorie:

Rovinné geometrické útvary.

Cíl:

Znát základní geometrické útvary.

Detailně pozorovat značky.

Překreslit značku podle vzoru.

Procvičit správné držení pastelky.

Kompetence:

Zná základní geometrické útvary.

Detailně pozoruje značky.

	Překreslí značku podle vzoru.
	Procvičuje správné držení pastelky.
Věk:	3 – 6 let
Pedagogické strategie:	metody: slovní – vysvětlování, popis, diskuse formy: ranní činnosti, výtvarná aktivita
Pomůcky:	obrázky značek, pastelky, papír,
Postup:	
	Dítě na základě předlohy obkreslí a vybarví svoji vlastní značku. U stolečku budou mít nachystané všechny pomůcky a předlohy, podle kterých budou moct značky obkreslovat a vyrábět. Při překreslování budou důkladně pozorovat značku na předloze a vybarví ji podle předlohy. Během překreslování budu dbát na správné držení pastelky. Po dokončení můžete na zadní stranu nalepit špejli a zapíchnout ji do krabičky od zápalek vyplněné kamínky, aby stála. Značky budou použity při jedné z následujících aktivit na dopravním hřišti.
Postřehy:	
	Tuto aktivitu jsem neaplikovala z toho důvodu, že toto téma nedávno ve školce probíraly a děti mají již značky vyrobené a tak je můžeme použít. Proto proběhl jen komunitní kruh na začátku, pro zopakování všech značek.
Název:	Písnička o semaforu
Matematické kategorie:	Pochopení symbolů, značek.
Cíl:	Pochopit některé symboly. Pochopit význam některých značek. Pochopit význam barev na semaforu. Dodržovat bezpečnostní pravidla.
Kompetence:	Zná některé symboly. Chápe význam některých značek. Chápe význam barev na semaforu. Dodržuje bezpečnostní pravidla.
Věk:	3 – 7 let
Pedagogické strategie:	metody: slovní – vysvětlování, názorně demonstrační formy: řízená činnost, hudebně pohybová aktivita
Pomůcky:	dřevěná značka semaforu, některé dopravní značky
Postup:	

Nejprve dětem řeknu co je to za písničku a co se v písničce zpívá a jaký pohyb na určité povely budeme dělat. Pak budu dávat jednotlivé povely a děti je se mnou budou opakovat. Nakonec si to celé zkusíme i s písničkou.

„Cvičíme s Míšou“ – semafor

PŘEDEHRA - děti chodí dokolečka a předvádí řízení auta

Semafor u cesty, z dálky na mě bliká, - **mačkáme prsty ve vzduchu, blikáme** nechodí, nemluví, světýlkama něco říká, -**hlavou kroutíme** Ne

vysílá barevné signály pro velký lidi i pro malý. – **velký – ruce nahoru, malý - dřepnout**

Červená, žlutá, zelená, kdo ví, co to vlastně znamená? - **krčíme rameny**

Červená znamená stát. – **pravá ruka natažená před sebe, dlaň zdvihnutá nahoru**

Žlutá zase pozor dát. -**zvednutý ukazováček**

Na zelenou jed'. – **pravou rukou máváme jako policista, zprava doleva**

Jen to nepoplet'! – **pohrozíme ukazováčkem**

MEZIHRA- děti chodí dokolečka a předvádí řízení auta

Jedou auta zleva, jedou auta zprava, **leva před sebe levou ruku, zprava – před sebe pravou ruku**

když semafor nefunguje policista za něj mává. - **ruku před čelo**

Přibrzdit a nepřehlédnout zatačku, - **rukou nakreslíme kruh před sebou**

aby nikdo nezpůsobil bouračku. - **tleskne**

Červená, žlutá, zelená, kdo ví, co to vlastně znamená? - **krčíme rameny**

Červená znamená stát. – **pravá ruka natažená před sebe, dlaň zdvihnutá nahoru**

Žlutá zase pozor dát. - **zvednutý ukazováček**

Na zelenou jed'. – **pravou rukou máváme jako policista, zprava doleva**

Jen to nepoplet'! – **pohrozíme ukazováčkem**

MEZIHRA- děti chodí dokolečka a předvádí řízení auta

Když chceš přejít cestu, dobrý pozor dávej, - **ukazováček před sebe**

jen přes bílé pruhy na cestě přecházej, - **pochodujeme na místě**

doleva a doprava se podívej, - **hlavou se díváme doprava a doleva**

a potom se teprve přes cestu dej. – **pochodujeme na místě**

Červená, žlutá, zelená, kdo ví, co to vlastně znamená? - **krčíme rameny**

Červená znamená stát. – **pravá ruka natažená před sebe, dlaň zdvihnutá nahoru**

Žlutá zase pozor dát. - **zvednutý ukazováček**

Na zelenou jed'. – **pravou rukou máváme jako policista, zprava doleva**

Jen to nepoplet'! – [pohrozíme ukazováčkem](#)

Červená, žlutá, zelená, kdo ví, co to vlastně znamená? – [krčíme rameny](#)

Postřehy:

V rámci této aktivity si děti upevňovaly již nabyté znalosti z tématu Bezpečnosti při dopravě a ještě více si upevnili význam barev na semaforu. Učily se a zopakovaly význam symbolů na značkách.

Název:

Dopravní značky, dopravní hřiště

Cíl:

Dodržovat stanovená bezpečnostní pravidla na dopravním hřišti.

Zopakovat si probírané značky.

Projet nachystanou dráhu na dopravním hřišti.

Kompetence:

Dodržuje stanovená bezpečnostní pravidla na dopravním hřišti.

Zopakuje si probírané značky.

Projede nachystanou dráhu na dopravním hřišti.

Věk:

3 – 7 let

Pedagogické strategie:

metody: názorně demonstrační

formy: řízená činnost, pohybová aktivita

Pomůcky:

značky, křídly, koloběžky, tříkolky, tetry

Postup:

Na školním hřišti bude pro děti připravená dráha cesty (dopravní hřiště) ze značek, které si samy vyrobily. Na hřišti si křídou vyznačíme silnice, přechody pro chodce, jednotlivé křižovatky, obchody, náměstí, parkoviště, dopravní značky. Před jízdou na dopravním hřišti si zopakujeme nejdůležitější pravidla, které jsme se naučili nebo které známe. Přecházení přes silnici, značky, pravidla bezpečnosti při jízdě na kole, autem, autobusem, po které straně chodníku chodíme.

Dítě si zvolí jeden dopravní prostředek (tříkolky, koloběžky, tetry) - mohou "nastartovat" a vyrazit do města. Dohlíží nad nimi ovšem "pan policajt" (učitelka), který jim dává pokuty, když poruší nějaké pravidlo silničního provozu. V tu chvíli se dítě musí zastavit a vysvětlit panu policistovi i ostatním co udělalo za chybu. Pak může pokračovat v jízdě.

Na konci tohoto dne děti dostanou řidičský průkaz na všechny dopravní vozidla ve školce.

Posřtehy:

Při této aktivitě děti mohly aplikovat a využít všechny své znalosti v tomto tématu. Bylo vidět, že značkám rozumí a protože si je samy vyrobily, znaly jejich význam, tvar a barvy.

4.5 PÁTÝ DEN (pátek) – lidové pranostiky, jarní svátky, hádanky

Název:	CENTRUM PRANOSTIKY (literární centrum)
Matematické kategorie:	Elementární časové pojmy.
Cíl:	Chápat elementární časové pojmy. Vytvářet kladný postoj k tradicím. Chápat určité pranostiky. Naučit se krátkou hádanku.
Kompetence:	Chápe elementární časové pojmy. Má kladný postoj k tradicím. Chápe určité pranostiky. Naučí se krátkou hádanku.
Věk:	3 – 7 let
Pedagogické strategie:	metody: slovní, čtení, dialog, diskuse formy: řízená činnost, centra aktivit

Postup:

Dětem nejprve přečtu některé pranostiky:

Březen – proměnlivý měsíc, což nám dokládají i pranostiky: „Březen, za kamna vlezem, ...“ „Březnové sluncem krátké ruce.“ „I když pluh v březnu zemi ryje, přeci zima ještě je.“

Duben – „Duben, ještě tam budem.“ „Aprílové počasí jsou časy i nečasy.“ „Duben laškuje, sedlák za pluhem hubuje.“

Květen – řečeno ústy básníka: „Byl pozdní večer, první máj – večerní máj – byl lásky čas ...“ „Májová vlázička, poroste travička – májový deštiček, poroste chlebiček.“ „Máj, vyženeme kozy v háj.“

Na svatého Řehoře (12. 3.) led plave do moře, čáp a vlaštovičky letí přes moře

Na Hromnice (2. 2.) musí skřivánek vrznout, i kdyby měl zmrznout.

Na svatého Jiří (24. 4.), vylézají ze země hadi a štíři.

Za každou pranostikou se budu děti ptát, jak ji pochopili. Např. co to znamená, že v Březnu má Slunce krátké ruce? Tak pokračuji i u ostatních měsíců.

V průběhu celého roku slavíme společně ve škole ale i doma různé svátky a dodržujeme různé tradice. Všechny tradice mají svůj význam a vážou, se k určitému ročnímu období. Během jara nás také čekají i další svátky a tradice.

Postřehy:

Z hlediska stanovených cílů si děti v tomto centru mohli uvědomit zasazení ročních období do průběhu roku. Seznámili se s dalšími tradicemi, které nás v období jara ještě čekají a jsou motivované k prožívání dalších tradic a svátků. Pochopili také význam některých pranostik, které samy znaly a znají je od svých babiček. Při této byly děti velmi kreativní a dokonce si vymýšlely své vlastní „přísloví“.

Název:	CENTRUM SVÁTKY (pracovní centrum)
Matematické kategorie:	Elementární časové pojmy.
Cíl:	Chápat elementární časové pojmy. Vytvářet kladný postoj k tradicím. Vytvořit si malou moranu. Procvičit si zavazování mašle.
Kompetence:	Chápe elementární časové pojmy. Má kladný postoj k tradicím. Vytvoří si malou moranu. Procvičí si zavazování mašle.
Věk:	3 – 7 let
Pomůcky:	špejle, krepový papír, provázek, hlavička, fixy, lepidlo
Pedagogické strategie:	metody: slovní – diskuse, praktické – výroba moreny formy: řízená činnost, centra aktivit

Postup:

S Děti si nejdříve budeme povídat o svátcích, které nás ještě čekají. Jaro je skoro ještě celé před námi a během jara nás čekají ještě další svátky a tradice. Mezi ně patří tyto svátky: vynášení morany, Den matek, apríl, Velikonoce, pálení čarodějnic, letnice.

Nejbližší svátek, který nás čeká tento měsíc je vítání jara – vynášení morany. Každý z vás si nyní jednu malou vyrobí.

Děti budou mít přichystané svázané špejle ve správném poměru tělíčka a rukou. Na špejli přilepí hlavičku. Kolem rukou pak omotají kousek bílého krepového papíru (předem nastrihaného) a na koncích jej přiváží provázkem. Ve spodní části pak z kousku červeného krepáku vyrobí sukýnku, kterou v pase také převážou provázkem.

Postřehy:

Z hlediska stanovených cílů se děti uvědomily dobu trvání jara z pohledu toho jak za sebou jdou tradice a svátky, které dodržujeme. Výrobou morany si pak vytvářejí kladný postoj k tradicím, a jak mohou tradice prožívat zábavnou formou.

Všechny pomůcky na výrobu morany budou připravené předem, aby aktivita v rámci centra nebyla příliš náročná a netrvala moc dlouho. Byla jsem velmi překvapená, že děti i tuto tradici znají a dokonce znají význam tohoto svátku. Z hlediska stanovených cílů si děti moranu vyrobily a pochopily zasazení této tradice do jara. Z diskuse jsem se také dověděla, že tuto tradici i někteří doma dodržují a ostatní se ve školce aktivně zapojili.

Název: **CENTRUM HÁDANKY (jazykové centrum)**

Matematické kategorie: Pochopení symbolů a značek..

Cíl: Poznat napsané své jméno.
Poskládat své jméno z písmen.
Naučit se krátkou hádanku.

Kompetence: Pozná napsané své jméno.
Poskládá své jméno z písmen.
Umí krátkou hádanku.

Věk: 5 – 7 let

Pomůcky: hádanky, mazací tabulka, fixy, písmena abecedy

Pedagogické strategie: metody: slovní – vysvětlování, diskuse
formy: řízená činnost, centra aktivit

Postup:

Budu mít nachystané několik mazacích tabulek, na které napíšu vždy jména dětí které budou v centru. Dám je volně do prostoru a děti budou hledat svá jména. Ti, kdo jména nepoznají, jim tabulku dám, společně si řekneme, z kterých písmen se jeho jméno skládá. Nakonec si složí své jméno ze samostatných písmen abecedy.

Kdo bude hotový, bude mít za úkol poskládat z písmen slovo, které mu dá paní učitelka. Při správně splněném úkolu se může naučit krátkou hádanku o jaru, kterou může dát doma rodičům na hádání.

TRÁVA Markéta Zinnerová

Posečená znovu roste,

A tak znova, třeba po sté.

Stoupneš na ni – přece vstává.

Má ji ráda každá kráva.

A což srnka, zajíci,

Koza, kůň i králíci!

BLÁTO

Trochu voda, trochu zem,

Volá na tě: Nechod' sem!

PAMPELIŠKA

Žloutne to, a žloutek není,

Mléko má, a kráva není,

Chmejí má, a house není,

Foukne vítr a má po čepení.

Postřehy:

Ve skupinkách byly jednotlivci, kteří uměli už i skorou abecedu, takže poznat napsané své jméno bylo pro ně jednoduché, ostatní slova už pro ně byla těžší. Většina dětí poznala napsané své jméno podle prvního písmenka. Z hlediska stanovených cílů si děti určitě naučili poskládat své jméno podle předlohy z písmenek z abecedy, ale pro zapamatování si a poznání svého napsaného jména by se tato aktivita musela více opakovat v průběhu týdne.

4.6 ZÁVĚREČNÁ ŠETŘENÍ

4.6.1 VLASTNÍ EVALUACE

Celý pětidenní projekt byl realizován v mateřské škole ve smíšené třídě dětí předškolního věku. Projekt byl pro děti přínosem, v jednoduché a hravé formě se učili různým matematickým kategoriím.

Určité oblasti z předmatematických představ jsem integrovala do konkrétních aktivit tak, aby korespondovaly s daným tématem a nebyly jen vytržené z kontextu. Stanovené cíle jsem si pak ověřovala v průběhu aktivit podle toho, jak děti aktivitu zvládly a pochopily. Z toho pak vycházely i závěrečné postřehy u jednotlivých aktivit kde jsem hodnotila splnění stanovených cílů a organizační připomínky.

Výsledkem mého projektu je portfolio každého dítěte, které obsahuje pracovní listy z určitých dnů a výrobky z jednotlivých aktivit, které si mohou odnést domů.

Projekt je vytvořen jako pětidenní, ale vzhledem k náročnosti a obsáhlosti zvoleného tématu by bylo lepší tento integrovaný blok roztáhnout do delšího časového období, klidně i

měsíc, kdy by se tematické zaměření z jednotlivých dní mohly protáhnout na 2 – 3 dny v týdnu.

4.6.2 EVALUACE VEDOUCÍ UČITELKY

Po ukončení bloku praxí provádí učitel praxí na základě pozorování reflexi studenta.

Organizace, příprava, pomůcky:

Studentka projevovala velkou snahu a měla velmi dobrý přístup k dětem a ke své práci. Hodně se dotazovala a sbírala nové informace. Seznamovala se s různými materiály a publikacemi, zapůjčila si i odborné publikace k prostudování (Diagnostika dítěte předškolního věku, Pohádky a hry s bylinami a některé pracovní listy). Sama poskytla některé pomůcky dětem do MŠ a škole věnovala vyrobenou pomůcku (Hmatová květina). Důkladně prostudovala náš ŠVP PV a další dokumentaci školy. Při realizaci samostatné práce s dětmi se zodpovědně připravovala na každý den, činnosti dětí obohatila o nové hry a aktivity.

Všechny činnosti a aktivity, které si studentka naplánovala, naplňovaly náš ŠVP PV a TVP. Plně korespondovaly s naší tematickou částí „Jak se budí jaro“.

Vzdělávací oblast:

Studentka si připravila pro děti hry a činnosti na rozvoj předmatematických představ, které rozvíjely vnímání, pozornost, soustředění, paměť, tvořivost, fantazii, rozlišování, grafické vyjadřování, časoprostorovou orientaci, početní a číselné pojmy, přiřazování a další. Zakomponovala do vzdělávacího procesu i činnosti na rozvoj komunikace, spolupráce, smyslové hry, hudebně pohybové dovednosti, práce na PC. Velkým zážitkem pro děti byla prohlídka živého koně Lucky. Obohatila činnosti dětí o zajímavý experiment zabarvování květů růže v potravinové barvě. V rámci vlastní iniciativy se se školou zúčastnila návštěvy v kroměřížském muzeu na programu – Říše loutek. Svědomitě se na každý den připravovala, nejen promyšlenými aktivitami, ale také volbou pomůcek. Velký zájem projevila také o naše dílčí programy a zájmové kroužky.

Pondělí: - 1. den /Změny v přírodě, počasí/

- **Výroba kuřátka z ruliček** – splnila v naplánovaný den. Na činnost byla připravena, přinesla si z domova oči, pírk a ruličky. Využila také barevného papíru z MŠ. Činnost byla pro děti velmi přitažlivá, mělo o ni zájem více dětí, proto byla náročnější na čas a studentka tedy nestihla všechny naplánované aktivity na tento den/ činnost probíhala už od příchodu dětí individuálně/. V činnosti pokračovaly děti i následující den.

- **Jarní pohádka**- řízená činnost na koberci. Studentka přečetla dětem vybranou pohádku k tématu. Děti se na četbu soustředily, pohádka je zaujala.
- **Zasazení obilí i trávy** probíhalo u stolečků. Studentka zorganizovala práci tak, aby se na ní podílely všechny děti, které o ni projevíly zájem. Vysvětlila dětem postup, jak budou obilí i trávu sadit. Děti se při činnosti přirozenou formou seznamovaly s tím, co potřebuje rostlina k životu. Činnost se podařila a obilí i tráva v dalších dnech krásně vzrostly. Každý den pak společně s dětmi na pruh papíru značili růst trávy.

Studentka po celý den velmi dbala na dodržování hygienických zásad. Svoji dopolední činnost uzavřela pozorováním na vycházce, které vhodně navazovalo na dopolední aktivity s dětmi.

Úterý: - 2. den/ Květiny na jaře/

- Děti již d rána pokračovaly ve výrobě kuřátek z předešlého dne.
- **Experiment se zabarvením bílých růží** potravinovou barvou. Děti se zájmem sledovaly přípravu pomůcek a potom si také činnost vyzkoušely. Po následném pozorování ke konci týdne jsme zjistili, že květ a stonek nejvíce obarvila červená potravinová barva, zelená a modrá příliš nereagovaly. Možná by bylo vhodné zvolit ještě jiné barvivo, které by květ obarvilo výrazněji.
- **Početní květina** - děti procvičily počty prvků, číslice, barvu a velikosti. O činnost projevíly zájem i mladší děti. Zvolené činnosti zvládala většina dětí.

V případě, že se činnosti zúčastní více dětí, je třeba zvolit větší prostor, aby děti na činnost dobře viděly.

- **Hmatová květina** – děti přiřazovaly správné části květiny dle materiálu hmatem se zavřenýma očima. Činnost se dětem dařila. Velmi dobré bylo zakrytí očí čelenkou. To zabránilo dětem nakukovat na květinu. Studentka vhodně zvolila tuto činnost v kruhu.

Velmi kladně hodnotím přípravu a výrobu nápaditých pomůcek.

Středa: - 3. den /Zvířata a jejich mlád'ata/

- Děti během dopoledne prohlížely encyklopedie, publikace a leporela s obrázky domácích zvířat.
- **Pracovní list porovnávání méně x více** - děti se na činnost soustředily. Všechny úkol dokončily a měly zájem o další.

- Studentka nabídla dětem také pracovní list- barevný déšť a také pracovní list na PC – **Začarované obrázky** - na kterých děti vyhledávaly rozdíly. Děti se postupně seznamovaly s funkcí notebooku, různými programy na PC a také si osvojovaly dovednosti práce s počítačem. Osvědčilo se, že je vhodné častější střídání dětí, aby děti u počítače neseděly příliš dlouho.
- **Co všechno víš o domácích zvířatech** – práce s obrazovým materiálem / **Zvířata z našeho dvora**/ studentka rozdělila děti do skupin. V každé skupině byly tři věkové kategorie. Děti se vyjadřovaly ke způsobu života domácích zvířat, upevňovala se vedoucí role dítěte ve skupině. Děti si uvědomily, co vše potřebují živočichové k životu.
- **Zvířecí zvukové pexeso** – děti vyhledávaly podle zvuku dvojice zvířat patřících k sobě. Pro děti byla tato činnost zajímavá, bavila je, ale pro některé byla náročnější. Měly problém vyhledat dvojici.
- **Co zmizelo** – děti pojmenovaly plyšová zvířata a poté hádaly, které zvíře zmizelo. Dále procvičovaly pořadí zvířátek v dané řadě.

Děti s velkou oblibou přijímají nové hry a činnosti, zvláště když studentka poskytla plyšová zvířata dětem ke spontánní hře.

Čtvrtek - 4. den /Sport a doprava/

Vzhledem k tomu, že tyto aktivity již u nás proběhly, studentka si vybrala z naplánovaných činností jen některé, zaměřila se tedy na procvičení znalostí o dopravě, se kterými byly děti již seznámeny. „Cesta z našeho dvora“- děti si zopakovaly význam dopravních značek, barev na semaforu a pravidel bezpečnosti. Děti ukázaly studentce vyrobené dopravní značky již z dřívějších činností.

Hudebně pohybová hra: „**Semafor**“ – studentka zábavnou formou shrnula poznatky o dopravních značkách a barvách semaforu. Děti mají ve velké oblibě cvičení při hudbě, tak si to hodně užily. Zlatým hřebem bylo také dopravní hřiště, kde si děti upevnily získané znalosti a každé z dětí obdrželo svůj řidičský průkaz.

Pátek -5. den /Jarní tradice a svátky/

- **Centra aktivit** – vyprávění o pranostikách a blížících se svátcích, tradicích v obci. Studentka děti seznámila s pranostikami, které patří k jaru. Sama zavzpomínala na tradice ze svého dětství, které přetrvaly do současnosti. Společně s dětmi si v centrech připomněli různé tradiční oslavy a aktivity, na kterých se podíleli přímo v MŠ, nebo se zúčastnili se svými rodiči. Děti si uvědomují, jaké tradice ve škole a

v obci dodržujeme, a také si dobře uvědomují blížící se svátek – Velikonoc. Společně se nám také podařilo vyrobit „Morenu“ z krepového papíru, kterou jsme další týden pustili po vodě.

- Studentka měla jedinečnou možnost zúčastnit se návštěvy v mobilním planetáriu. Děti se zde seznámily s pohádkou „Jak měsíc putoval ke slunci na návštěvu“. Děti sledovaly mapu hvězdné oblohy, seznámily se se slunečními znameními. To vše bylo realizované formou relaxace. Děti přímo ohromila velikost stanu – planetária, které bylo postaveno v tělocvičně školy.

Výběr aktivit:

Vybrané aktivity děti zaujaly a všech se aktivně účastnily.

Studentka měla připravený velký výběr aktivit. Vzhledem k tomu, že byla na praxi v naší škole pouze týden, nebylo možné všechny aktivity splnit. Dalším důvodem byla realizace naplánovaných činností učitelkou v rámci plnění programu MŠ. I přes tyto drobné překážky hodnotím přípravu na činnost a práci s dětmi velmi kladně. Studentka umí velmi pružně reagovat na změny a dokáže se přizpůsobit aktuální situaci. Děti i pracovnice školy si ji velmi oblíbily a velmi rádi ji kdykoliv v naší škole uvítáme.

ZÁVĚR

Matematika nemusí být vždy jen velkým strašákem. V předškolním vzdělávání je matematika pro děti realizována pomocí praktických činností a formou her. Děti se matematiku učí postupně vnímat, seznamovat se s ní prostřednictvím činností s předměty, které je obklopují, přirozeně ji využívají a učí se tak matematiky nebát. Pod předmatematickými představami v předškolní výchově pak můžeme vnímat utváření základních představ o velikosti, tvaru, množství předmětů a o jejich umístění v prostoru a čase. V rámci integrovaného přístupu, který umožňuje propojení témat a aktivit do smysluplných ne sebe navazujících celků, se podařilo bez problémů integrovat matematické kategorie a děti které se aktivit účastnily, že se jedná o matematiku.

Cílem práce byl projekt zaměřený na předmatematické představy v předškolním vzdělávání v rámci integrovaného přístupu.

V teoretické části jsem se zabývala charakteristikou předškolního vzdělávání, vymezením pojmu a vývojovými změnami předškolního věku a rozborem kategorií pro rozvoj předmatematických představ.

Praktická část se věnovala vytvoření projektu s názvem integrovaného bloku „Poznáváme jaro“, kde byly, ve většině aktivitách integrovány matematické kategorie. Dále pak byla praktická část zaměřena na realizaci samotného projektu, evaluaci a konečné zhodnocení.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1.] BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ. 2010. *Školní zralost: Co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. Brno: Computer press, ISBN 978-80-251-2569-4.
- [2.] BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ. 2007. *Diagnostika dítěte předškolního věku: co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 212 s. ISBN 978-80-251-1829-0.
- [3.] DIVÍŠEK, J. 1987. *Metodika rozvíjení matematických představ v mateřské škole: učebnice pro 3. ročník středních pedagogických škol*. 1.vyd. Praha: SPN, 99 s.
- [4.] KASLOVÁ, Michaela. 2006. *Předmatické představy v mateřské škole*. Rvp 3. 7. 2006 [cit. 2014-3-20]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/s/P/627/PREDMATEMATICKE-PREDSTAVY-V-MATERSKE-SKOLE.html/>
- [5.] KASLOVÁ, Michaela. 2010. *Předmatické činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: Raabe, 206 s. ISBN 978-80-86307-96-1.
- [6.] KLENKOVÁ, Jiřina a Helena KOLBÁBKOVÁ. 2003. *Diagnostika předškoláka. Správný vývoj řeči dítěte*. 1. vyd. Brno: MC nakladatelství Brno, 125 s.
- [7.] *Konkretizované očekávané výstupy*. 2012. [online]. Praha: MŠMT, 22 s. [cit. 2014-3-14]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/konkretizovane-ocekavane-vystupy-rvp-pv>
- [8.] KOVALIKOVÁ, Susan. 1995. *Integrovaná tematická výuka. Kroměříž: Spirála, 304 s. ISBN 80-901873-0-7*.
- [9.] KOVALIKOVÁ, Susan a Karen OLSENOVÁ. 1996. *Integrované tematické vyučování*. Bratislava: Faber. 17 s. ISBN 80-967492-6-9. Dostupné z: http://www.skola21.sk/public/media/5878/Celorocna_tema.pdf
- [10.] MATĚJČEK, Zdeněk. 2005. *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte: normy vývoje a vývojové milníky z pohledu psychologa, základní duševní potřeby dítěte, dítě a lidský svět*. 1. vyd. Praha: Grada, 182 s. ISBN 80-247-0870-1.
- [11.] NOVOTNÁ, Jiřina (ed.). 2008. *Matematika a didaktika matematiky VI*. 1. vyd. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 81 s. ISBN 978-80-210-4772-3.
- [12.] OPRAVILOVÁ, Eva. 1998. *Jaro v mateřské škole: [Kurikulum předškolní výchovy 1. díl]*. 1. vyd. Praha: Portál, 125s. ISBN: 80-7178-210-6.
- [13.] PODROUŽEK, Ladislav. 2002. *Integrovaná výuka na základní škole v teorii a praxi*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 96 s ISBN 80-7238-157-1.
- [14.] PRŮCHA, Jan a Soňa KOŤÁTKOVÁ. 2013. *Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 181 s. ISBN 978-80-262-0495-4.
- [15.] RAKOUŠOVÁ, Alena. 2008. *Integrace obsahu vyučování: [integrované slovní úlohy napříč předměty]*. Vyd. 1. Praha: Grada, 158 s. ISBN 978-80-247-2529-1.
- [16.] *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. 2006. [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 48 s. [cit. 2014-2-28]. ISBN 80-87000-00-5. Dostupné z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf
- [17.] *Sdělení komise Kvalitní systém předškolního vzdělávání a péče: nejlepší start do života pro všechny naše děti*. 2011. [online]. Brusel: Evropská komise, únor 2011.

- 11 s. [cit. 2014-2-28]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52011DC0066&qid=1398772547103>
- [18.] ŠOTNEROVÁ, Dagmar. 2007. *Jaro*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 128s. ISBN: 978-80-7346-074-7.
- [19.] TAKÁČOVÁ, Emília, 2000. Proti strachu z matematiky. *Informatorium 3 - 8. roč.* VII, č. 8, s. 14.
- [20.] *Tematická zpráva. 2011. Podpora rozvoje matematické gramotnosti v předškolním a základním vzdělávání.* [online]. Praha: Csicr, [cit. 2014-3-10]. Dostupné z: <<http://www.csicr.cz/cz/85423-podpora-rozvoje-matematicke-gramotnosti-v-predskolnim-a-zakladnim-vzdelavani>>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Kol. Kolektiv

RVP PV Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Str. Strana

MŠ Mateřská škola

ITV Integrovaná tematická výuka

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Zasazení trávy

Obr. 2 Výroba kuřátka

Obr. 3 Zabarvování

Obr. 4 Početní květina

Obr. 5 Hmatová květina

Obr. 6 Návštěva hospodáře, pozorování

SEZNAM PŘÍLOH

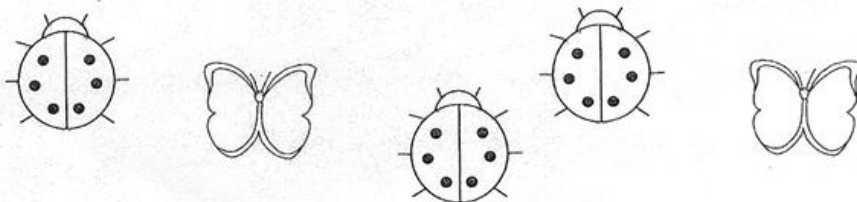
- PŘÍLOHA P I. Méně více
- PŘÍLOHA P II. Začarované obrázky
- PŘÍLOHA P III. Jarní pohádka
- PŘÍLOHA P IV. Dokresli chybějící části
- PŘÍLOHA P V. Obrázky a tvary
- PŘÍLOHA P VI. Poznáváme značky
- PŘÍLOHA P VII. Fotografie některých aktivit
- PŘÍLOHA P VIII. Souhlas k použití fotografií

PŘÍLOHA P I: MÉNĚ VÍCE

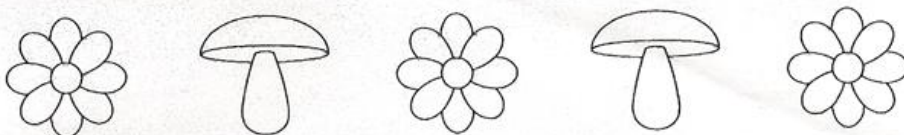
VÍCE X MÉNĚ

10x

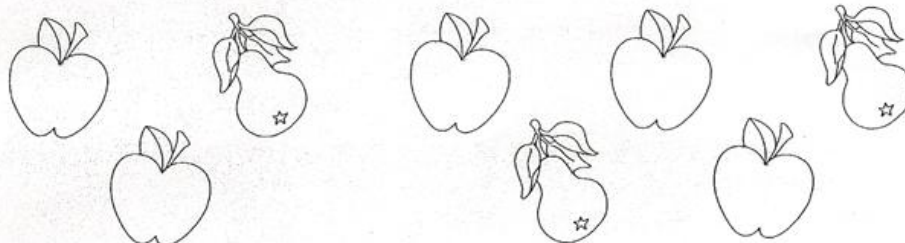
Rozhodni, zda je více berušek nebo motýlů. Vybarvi to, čeho je více.

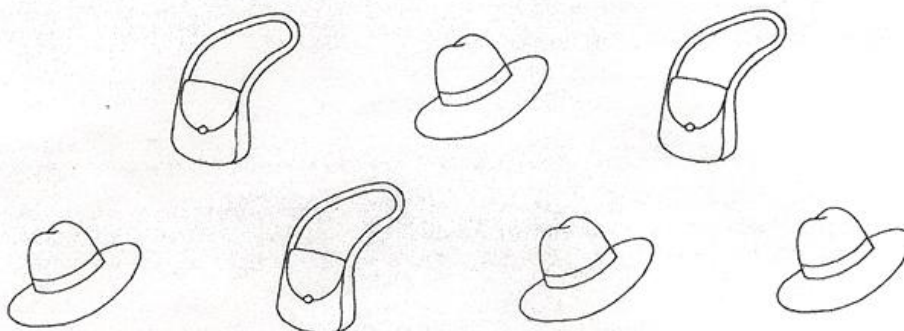
Rozhodni, zda je více květin nebo hub. Vybarvi to, čeho je méně.

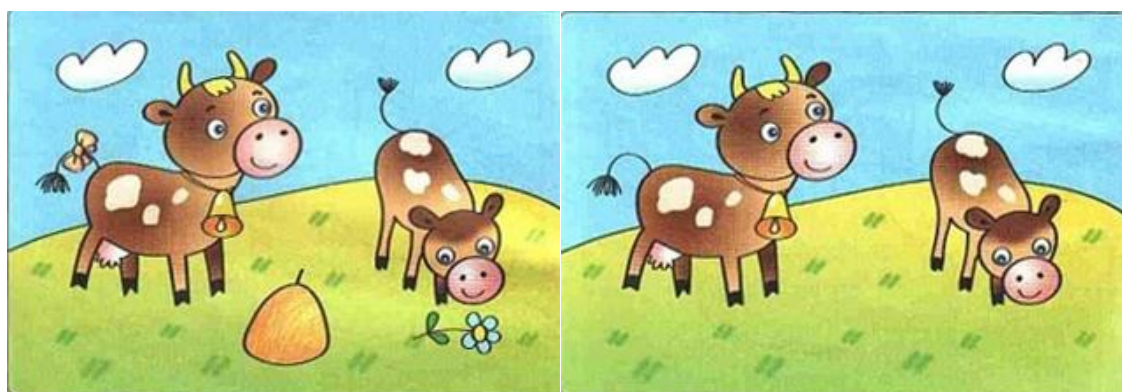
Rozhodni, zda je více jablek nebo hrušek. Vybarvi to, čeho je více.

Rozhodni, zda je více klobouků nebo tašek. Vybarvi to, čeho je méně.

PŘÍLOHA P II: ZAČAROVANÉ OBRÁZKY

(i-creatice.cz, 2010)

PŘÍLOHA P III: JARNÍ POHÁDKA

Jarní pohádka

Bylo nebylo, dávno tomu. To ještě vládla pevnou rukou Zimní Královna a celý kraj přikrývala veliká sněhová peřina. Uprostřed lesa pod sněhovou přikrývkou zatím odpočívala malá Fialka. Čekala totiž na Sluníčko, až ji probudí a ona na kraji lesa rozkvetete spolu se svými kamarádkami, jinými polními květinami. Jen jedno ji trápilo. Nevěděla, jestli ji sluníčko splní její přání. Chtěla sukýnku modrou, jako nebe nad hlavou a pěkně rozvlněnou, aby se při tanci dobře točila. Se zelenými lístky by byla sukýnka pěkně nazdobená.

A tak zatím co Fialka ještě pěkně spala, začalo Sluníčko pěkně hrát a chtělo Zimní Královnu zahnat do severních krajin, kde panovala celý rok. Přálo si, aby se pomalu probouzela jarní víle Vesna a svým veselým šatem probudila všechny květinčky na louce. I tu nedočkavou Fialku. A jak tak to Sluníčko přemýšlelo, začalo víc hrát a hrálo a hrálo, až nakonec Zimní Královnu zahnal do jejího království a rozpustilo všechnen sníh, který krajinu přikrýval. Sluneční paprsek se dostal i do postýlky, ve které Fialka spala, a lehce ji polechtal, aby se probudila. Fialka napřed vykoukla jen svými zelenými lístky. Chtěla se totiž podívat, jestli Sluníčko nezapomnělo na svůj slib s modrou sukýnkou. Už se nemohla dočkat a vystrčila i hlavičku a zavolala na Sluníčko: „Tak co, Sluníčko, nezapomnělo jsi na mě? Já bych tak ráda modrou sukýnku.“

A Sluníčko se usmálo a kývlo na Fialku: „Jen se neboj a pojď na louku. Budeš mít modrou sukýnku, jak sis přála. Jen abys Fialkou zůstala.“

Fialka se usmála, probudila i své kamarádky a vyběhly na louku. Sluníčko vzalo modrý mráček a všechnu modrou barvu na Fialku a její kamarádky z mráčku na ně vylilo. Jen chyba byla v tom, že Fialka běhala po louce a modrá barva se na všech sukýnkách nezachytila. A tak měly některé modrou sukýnku, některé bledě modrou a některé dokonce zůstaly bílé. Nevěříte?

Tak až půjdete na jaře na louku a uvidíte rozkvetlé fialky, přesvědčte se, že jejich sukýnky nejsou stejně modré. Také některé voní víc a některé méně. Jsou ale všechny krásné a připomínají nám, že Jaro už přišlo a Zimní královna odjela do svých krajin. A všem fialkám se od té doby říká violka vonná.

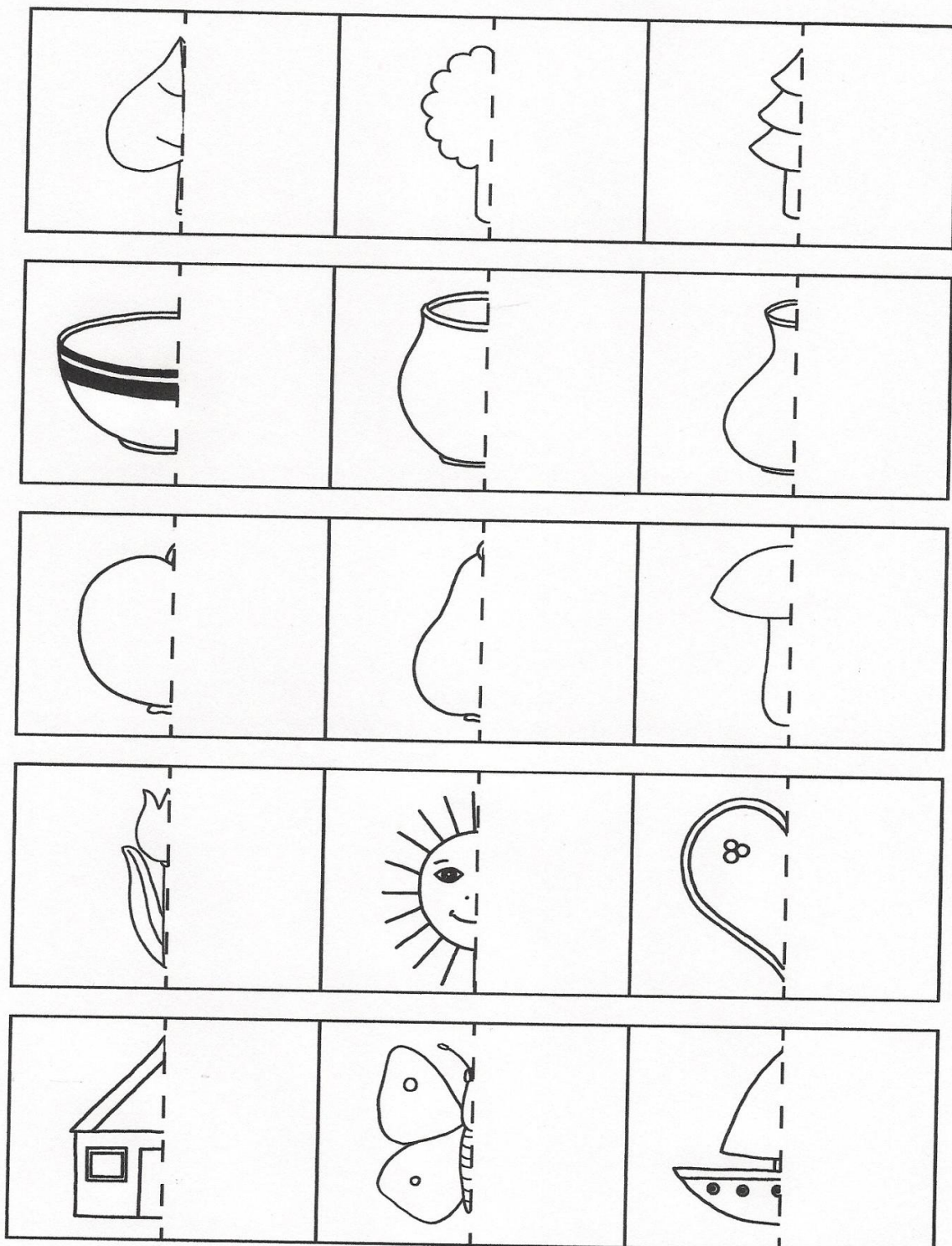
A. P.

(hostisova.cz)

PŘÍLOHA P IV: DOKRESLI CHYBĚJÍCÍ ČÁSTI

1a

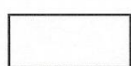
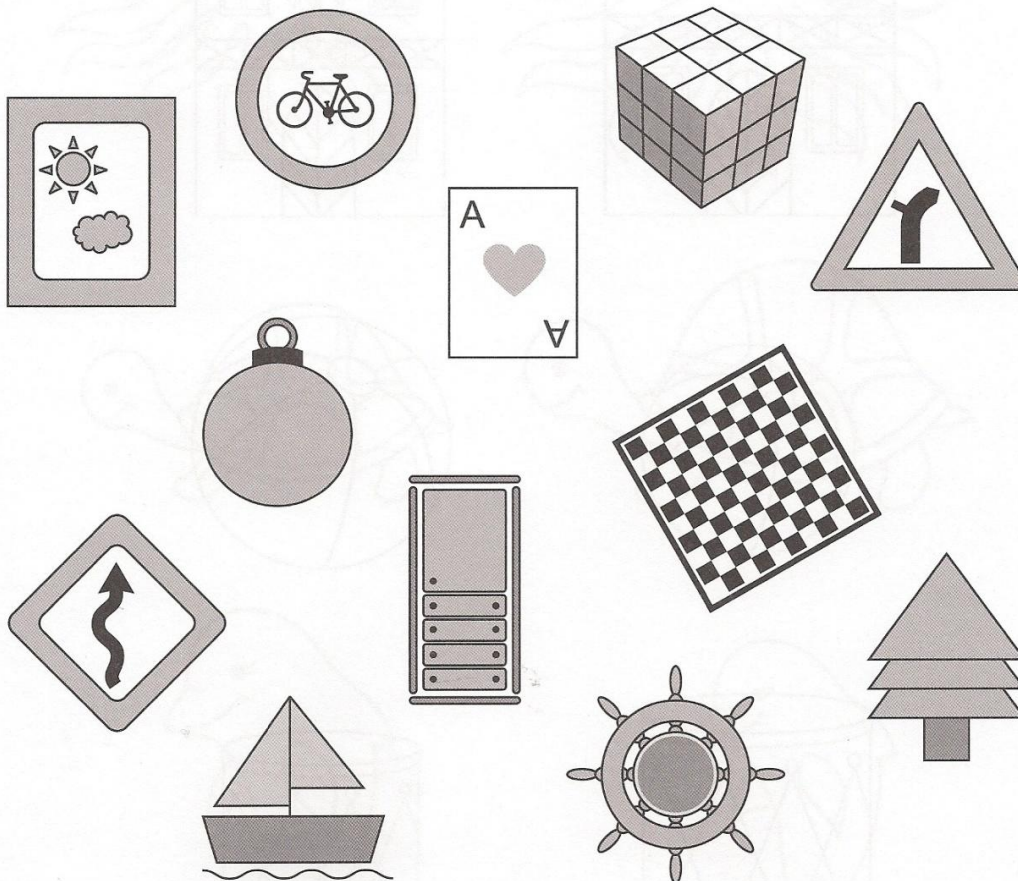
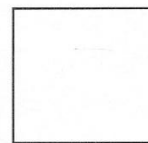
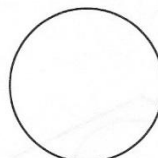
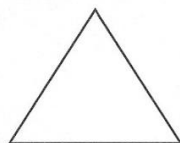
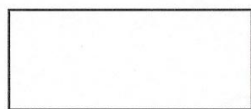
Dokresli druhou polovinu obrázku

PŘÍLOHA P V: OBRÁZKY A TVARY

OBRÁZKY A TVARY

Přiřaď obrázky ke správným tvarům a spoj je čarou. Dolů zapiš, kolik jsi napočítal čtverců, kruhů, trojúhelníků a obdélníků. Obrázky vybarvi.

PŘÍLOHA P VI: POZNÁVÁME ZNAČKY

VÝSTRAŽNÉ ZNAČKY

Pozor,
přechod
pro chodce

Děti

Světelné
signály

Práce

Jiné
nebezpečí

Křižovatka

ZÁKAZOVÉ ZNAČKY

Zákaz vjezdu
všech vozidel
(v obou směrech)

Zákaz vjezdu
jízdních kol

Zákaz vstupu
chodců

INFORMATIVNÍ ZNAČKY

Přechod
pro chodce

Podchod
nebo nadchod

Obytná zóna

Konec obytné zóny

Pěší zóna

Policie

Zastávka
autobusu

První pomoc

Nemocnice

PŘÍKAZOVÉ ZNAČKY

Stezka
pro chodce

Stezka
pro cyklisty

Stezka
pro chodce
a cyklisty

PŘÍLOHA P VII: FOTOGRAFIE NĚKTERÝCH AKTIVIT

Obrázek 3 Zasazení a měření trávy

Obrázek 3 Výroba kuřátka

Obrázek 3 Zabarvování

Obrázek 6 Početní květina

Obrázek 6 Hmatová květina

Obrázek 6 Návštěva hospodáře, pozorování

PŘÍLOHA P VIII: SOUHLAS K POUŽITÍ FOTOGRAFIÍ

Souhlas rodičů:

Dávám svůj souhlas Lence Kaňové, která v současné době vykonává pedagogickou praxi na Základní škole a Mateřské škole _____, okres Kroměříž ke zveřejnění foftografií mého dítěte, které budou použity jako fotodokumentace k bakalářské práci.

Jméno dítěte:

Podpis zákonných zástupců:

	<i>Korvátová</i>
	<i>Poušpělová, Andrea</i>
	<i>Boadlová</i>
	<i>M. D. P. S.</i>
	<i>Sedláčková</i>
	<i>Přibylková</i>
	<i>Sedláčková</i>
	<i>Malyšková</i>
	<i>Janová</i>
	<i>Kaňová</i>
	<i>Poláčková</i>
	<i>Malyšková, V.</i>
	<i>S. H.</i>
	<i>M. H.</i>
	<i>Vandrová</i>
	<i>Bláha</i>
	<i>NA FOTOGRAFIÍCH NEJSI, DO MŮJ NEDODCHÁTEL, SMLUVIŠ. J.</i>
	<i>M. H.</i>
	<i>P. J.</i>
	<i>Malyšková</i>
	<i>H. H.</i>
	<i>Bláha</i>
	<i>P. J.</i>
	<i>Janová</i>
	<i>J. J.</i>